

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 60 Din, za inozemstvo 100 Din

SCLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnštva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Celokupni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Igra Pašić - Radić.

Belgrad, 22. marca.

V nedeljski številki smo poročali o dveh političnih procesih, ki sta se v soboto vršila pri belgradskem sodišču. Oba procesa sta politično zanimiva. Brez dvoma bosta imela večje posledice v političnem položaju. Belgradsko časopisje razpravlja o obeh razpravah.

»Novosti« pišejo: »Proces Stojadinovića proti Radetu Pašiću je postal središče zanimanja javnosti in političnih krogov. Ne samo radikali, ampak tudi opozicija je vznemirjena. Pričakuje se, da bo prišlo v tem procesu končno vendarle do obsodbe. Težak vtis je napravila vest, da se je razprava že drugič odložila in da obsodbe še vedno ni. Na ta način se daje čas raznim intrigam. »Novosti« so že pred enim letom zahtevale, da se ta cela stvar razčisti tudi pred sodiščem. Danes pa, ko postaja stvar evropski škandal, moramo storiti vse, da se zadeva končno razčisti, in sicer toliko prej, ker gre za sina predsednika vlade. Pašić spušča v svet različne verzije, po katerih ne bi nosil on več odgovornosti za delo. Zato, pravijo, namerava pod pretvezo slabosti oditi v inozemstvo na počitek. Vendar pa Pašić istočasno nadaljuje z dvojno igro.

Obenem dela g. Pašić razpoloženje v radikalnem klubu proti Radiću, na drugi strani pa se je z Radićem zelo intimno razgovarjal. Prepričava ga, da se z najvišjega mesta pripravlja diktatura. Na ta način skuša Radića prepričati o potrebi skupnega odpora proti tem nameram. Priprave za Pašićovo proslavo nameravajo Pašićevi prijatelji kar najbolj izkoristiti. Proslava naj bi bila kar najbolj slajna. Udeležilo naj bi se je mnogo ljudi, da bi se na ta način prepričalo svet, da je Pašić oni, ki je ustvaril in drži to državo. Ta Pašićeva taktika dokazuje, da želi še nadalje ostati gospodar položaja in da bi se z njegovo definitivno odstranitvijo z uprave države lahko preprečile nadaljne intrige. Celo se naglašja, da je Davidović na velikem shodu v Pirotu kategorično izjavil, da bo vlada samo še nekaj tednov na oblasti.

Z istim vprašanjem se bavi »Večno Vreme« in piše: »Nekam čuden mir vlada v notranji politiki že nekaj dni. Vidnejših dogodkov ni. Čuti se, da nekateri krogi delajo na spremembah, ki se še niso točno odredile in da lahko pride čez nekaj časa do presenečenja. V vseh političnih krogih vlada nervoza. Opozicija izkorišča vse pojave, da dela kombinacije, ki soglašajo v tem, da mora v vladi priti do čimprejšnjih sprememb. Mnogo se govori o procesu RadePašić-Stojadinović, kateremu se pripisuje popolnoma političen značaj. Veruje se, da bo imel ta proces odmeva tudi v vladi. V nekaterih opozicijskih krogih se je danes trdilo, da so se odsotni radikalni poslanci telegrafično pozvali v Belgrad in da se bo o tem slučaju razpravljalo v klubu. Od članov vlade se o tej stvari ni moglo ničesar izvedeti. Jasno pa je, da bo morala imeti stvar globokejšo posledico.

Kolikor smo mogli izvesti iz radikalnih krogov, je predsedstvo radikalnega kluba in s tem v sporazumu tudi predsedstvo Radićevega kluba, poklicalo v Belgrad vse poslance vladne večine za dne 24. t. m. Ta dan naj bi se vršila odločilna seja obeh vladnih klubov. Nekateri krogi so mnenja, da ni izključeno, da bi ob priliki te razprave prišlo v klubu do važnih odločitev, ki bi imele dalekosežne posledice za spremembo v notranji politiki.

Gotovo je, da se vrši med Pašićem in Radićem tekma za to, da ostaneta na vladi. Na drugi strani pa drug proti drugemu delujeta in si hočeata zagotoviti simpatije vseh mero-dajnih krogov. To zakulisno intrigriranje najbolj dokazuje, kako labilen je položaj sedanjega vladarja. Celo vladno »Vreme« priznava, da je vlada v latentni krizi. Ta kriza je tako globoka značaja, kakor še ni bila nobena dosedanja. Zato je tudi reševanje veliko težje, kakor je bilo dosedaj. Vsi objektivni politični krogi mislijo, da bi bilo vsekakor na mestu postaviti na dnevni red vprašanje pravega narodnega sporazuma.

Proti temu narodnemu sporazumu še vedno najbolj deluje Radić in sicer zgolj iz strankarskih in osebnih momentov. Iz teh motivov je še nadalje pripravljen podpirati velikosrbsko linijo kljub veliki škodi, ki jo ima slovensko in hrvatsko ljudstvo od tega podpiranja. Zato je čutili med Radićevimi poslanci precejšnjo potrtost, ker čutijo zgrešenost Radićeve politike, na drugi strani pa jim je težko nositi odgovornost pred svojimi volivci za tako škodljivo politiko.

Trgovinska pogodba z Avstrijo.

ZERJAVA IN PUCLJA NI BILO... DEMOKRATSKA SKRB ZA OBMEJNO PREBIVALSTVO
POSLANEC ŽEBOT O NEDOSTATKIH POGODBE, Z A OLAJŠAVE V OBMEJNEM PROMETU ZLASTI ZA KMETIJSKO PREBIVALSTVO.

Belgrad, 22. marca (Izv.) V narodni skupščini se je danes vršil sestanek odbora za trgovinsko pogodbo z Avstrijo, kateremu je predsednik dr. Ninko Perić. Od 21 članov ima Jugoslovanski klub dva zastopnika. Seje sta se udeležila v imenu Jugosl. kluba Žebot in Ser-nec. Tudi Pucelj in dr. Zerjav sta člana tega važnega odbora. Toda prišel ni niti eden niti drugi. Sam predsednik odbora je uvodoma poudaril svoje začudenje, da se seje ni udeležil niti dr. Zerjav dasiravno je sam šil na to, da pride v ta odbor. Tekst trgovske pogodbe obsega obširno knjigo, ki ima 114 tiskanih strani.

Glavna vsebina pogodbe so tarife med obema državama, sporazum o živinskih kužnih boleznih, odredbe o razkužitvi železniških vagonov, sporazum o paši v obmejnih krajih. Važna je ureditev obmejnega prometa ter ureditev o cestah in mostovih na mejah, o elektrifikaciji obmejnih krajev, o regulaciji Mure na meji, o ribarenju v Muri in o turističnem prometu na meji.

Prvi je govoril trgovinski minister dr. Krajač, ki je v svojem govoru hvalil pogodbo in priporočal njeno sprejetje. Izmed poslancev je edini govoril zastopnik Jugosl. kluba Franjo Žebot. Poudaril je, da je bila sicer trgovinska pogodba nujno potrebna, toda naši zastopniki niso znali obvarovati interesov obmejnega prebivalstva, posebno ne naših kmetov, domačih obrtnikov in konzumentov. Poudaril je da so trgovinsko pogodbo sklepali Srbi, ki ne poznajo razmer in gospodarskih potreb Slovenije. Ostro je kritiziral postopanje vlade, ki k pogajanjem z Avstrijo ni pritegnila niti dovolj kmetijskih, niti industrijskih in obrtniških strokovnjakov. Glavno besedo je imel znanj Savić.

Poslanec navaja, da je n. pr. Avstrija dosegla za vse luksuzne predmete brezprimerno znižanje, na ljudske potrebščine (orodje, stroji, železo, sukno, platno) pa se je pri nas naložila visoka carina. Ukinitve luksuzne takse je brez-

vesnost v našo ogromno škodo. Naši delegati so pristali glede uvoza iz Avstrije na znatno znižanje v 187 slučajih, to je v 29 odstot., Avstrija pa je popustila malenkostno samo v 42 postavkah, to je v celotno samo 7 odstot. Glede izvoza naše živine ni dosegla naša delegacija niti bliž tistih ugodnosti, kakor jih je dala Avstrija Madjarski. Glede izvoza mesa, svinj in konj smo po tej pogodbi tepeni. Avstrija je znala zaščititi svoje kmetijstvo, naša vlada pa te skrbi ni imela.

Poslanec navaja več zgledov, kakor naše carinske, finančne in politične oblasti ovirajo izvoz vina, sadja in drugih pridelkov. Glede obmejnega prometa kritizira postopanje naših obmejnih oblasti ter zahteva, da se promet med Avstrijo in Jugoslavijo do skrajne možnosti olajša. Naj bo že enkrat konec s sekaturami in šikanami. Poslanec zahteva, da se obmejne izkaznice in legitimacije dajo vsaj za dobo treh let in da se dovoli izvoz živine tudi po poti, ne samo po železnici. Glede obmejnega prometa Spielfeld-Maribor zahteva, da se dovoli prebivalstvu uporabljati avstrijske potne vlake na črti št. 113—Pesnica vsaj po dnevi. Nadalje zahteva, da naj ministrstvo v bodoče glede vprašanj, ki so tako važna, povabi k predpovedovanjem kmetijske, obrtne, industrijske zastopnike in zastopnike obeh narodnih korporacij.

Poslanca sta radi velikih nedostatkov v pogodbi prijavila svoje posebno mnenje.

Poslanec Žebotu sta odgovarjala ministri dr. Krajač in načelnik Todorović. Minister je obljubil, da bo upošteval upravičene zahteve; kar more naša uprava sama izpremeniti, bo skušal izvesti. Glede uporabe avstr. vlakov na Progi Maribor—Spielfeld bo interveniral pri železniškem ministru. Obljubil je, da bo vplival pri generalni direkciji za carine, pri notranjem in finančnem ministru, da se šikane obmejnega prebivalstva odpravijo. Pogodba bo prišla pred narodno skupščino takoj po sprejetju proračuna.

Minister P. Radić o naši agrarni reformi.

MINISTER SE ZAGOVARJA. — 604 VELEPOSESTVA, 303 SREDNJIH POSESTEV POD AGRARNO REFORMO. — POLDRUGI MILIJON LJUDI PRIZADETIH PRI AGRARNI REFORMI.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Na popoldanski seji je narodna skupščina pričela z razpravo o proračunu ministrstva za agrarno reformo. Minister Pavle Radić je podal obširen ek-spoze, v katerem je skušal braniti svojo agrarno politiko. Naglašal je, da se mu očita, da dela v interesu veleposestnikov proti kolonistom, malim delavcem in malim agrarnim interesom. V svojem ekspezu je govoril o težavah pri razdelitvi posestev, ki stoji pod agrarno reformo. Pravi, da prihajajo vsa zabavljanja od tod, ker ni več zemlje na razpolago. Glede dobrovoljcev pravi, da mnogi, ki so dobili zemljo, zemlje ne izkoriščajo, marveč jo dajejo v najem. Vsled tega je moralo priti do revizije teh koncesij.

Nato je podal kratko statistiko o tem, koliko je bilo dosedaj naseljenih. V severnih krajih je bilo pod agrarno reformo 604 velikih posestev, od tega jih je 250 v lasti tujih državljanov. Srednjih posestev je pod agrarno reformo 308. Vsi lastniki so tujci. Skupna površina zemljišča, ki so za obdelavo in spadajo pod agrarno reformo, znaša 885.221 jutrov, od tega se je razdelilo 575.793 jutrov. Veleposestnikom je torej ostalo še 309.538 jutrov. Razdelilo se je 66 odstotkov. Skupno je naseljenih

na razdeljeni zemlji 222.735 rodbin. Kolonistov je 7108 rodbin s 47.024 jutri zemlje, krajevnih interesentov 196.667 s 367.602 jutri in dobrovoljcev 18.888 rodbin s 161.223 jutri. Število sezidanih hiš v severnih krajih je znašalo l. 1924. 6061, da l. 1925. še ni podatkov. Dolej so se zelo gradile hiše in se jih lahko ceni na 8000. Skupen pregled rodbin, ki so zainteresirane na agrarni reformi znaša 369.278. Če se vzamejo še spori o begluški uredbi in v Dalmaciji, katere številke tukaj še niso našteje, potem znaša število zainteresiranih rodbin pol milijona, površina zemlje pa 1.346.224 ha. Ako se računajo po štiri osebe na rodbino, je po agrarni reformi naseljenih približno poldrugi milijon ljudi. V nadaljnjem govoru je minister branil svoj proračun. Naštevaj je, da se mu nič ne črta, ker ima itak premajhno število osebja. Zato bi bila vsaka redukcija škodljiva. Končno je prosil narodno skupščino, da naj proračun sprejme.

Za njim je poslanec demokrat Kajundžić govoril o razmerah in neprilikah v Južni Srbiji. Samostojni demokrat Stojanović je govoril o zapostavljanju dobrovoljcev. Prihodnja seja bo jutri.

Uspeh Jugoslov. kluba.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Jugoslovanski klub je radi poziva vojnih obvezancev tekom tega meseca ponovno posredoval pri vojnem ministru. Prejel je odgovor, da se bo poziv vojnih obvezancev kolikor mogoče olajšal s tem, da se bo odredilo več krajev, da ne bodo obvezanci daleč hodili in da se bodo po možnosti pozvali po praznikih. Razen tega so se izdale olajšave, da ne bo treba obveznikom jemati s seboj konj in voz.

ZADEVA LJUBLJANSKE DELAVSKE ZBORNICE.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Dr. Go-sar je vložil na ministrstvo za socialno poli-

tiko vprašanje radi sistiranja sklepov Delavske zbornice in radi razveljavljanja nekaterih mandatov.

PODPORA ZA POSOJILNICE — ČLANICE GRAŠKEGA VERBANDA.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Fin. ministrstvo je z odlokom br. 34.895 nakazalo tudi drugi obrok 500.000 Din podpore za posojilnice, ki so bile včlanjene pri Verbundu v Građu. Tako je sedaj nakazana cela podpora 1 milijon dinarjev. Izplačali bosta ta znesek Zadrugi zvezi v Ljubljani in v Celju. Ta obvestilo je dobil na finančnem ministru poslanec Franjo Žebot.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Zgradimo „Slomškov dom“!

Podpisana društva so sklenila zgraditi v Ljubljani »Slomškov dom«, v katerem naj bi se vzgajali bodoči krščanski učitelji. Slične domove imajo že dolgo po vseh državah, v katerih žive odločno zavedni katoličani.

»Slomškov dom« bo zavod za približno 60—100 gojencev-učiteljskihnikov. V njem bodo imeli kolikor mogoče cena, po možnosti najrevnejši celo brezplačna stanovanja in vso oskrbo. Strogo krščansko vzgojo bosta vodila pedagoški vodja in duhovni voditelj. Poleg vseh modernih higienskih prostorov bo v zavodu tudi kapelica, v kateri se bodo gojenci spominjali z duhovnim voditeljem vred vseh zavodovih dobrotnikov.

Ustanovitev pripravniškega doma je v sedanjem času pravo delo krščanske ljubezni. V Ljubljani raste število šol. Ze sedaj imamo tri gimnazije, realko, srednjo tehniško šolo, trgovsko šolo, trgovsko akademijo, univerzo itd. To pomeni, da znaša število dijakov na tisoče. Z grozo se moramo vprašati, kje stanujejo vsi ti dijaki in kdo jih vzgaja? Dijaških domov v Ljubljani sploh ni, če izvzamemo Marijanišče. In če pomislimo na strašno stanovanjsko budo, se moramo s strahom zavedati nesrečnega položaja naše učeče se mladine. Po kakšnih luknjah brez luči in zraka se morajo potikati oni, ki bodo enkrat vzgajali naš narod.

Ali ni najsvetejša dolžnost vseh onih, ki se morajo zavzemati za vzgojo, da skrb predvsem za zdrav učiteljski naraščaj?

V dosegu tega plemenitega načrta pa potrebujejo podpisana društva najmanj 1 in pol milijona kapitala, kar pa nas ne sme oplašiti. Pomislimo, da ima že skoro vsaka župnija svoj »Prosvetni dom«, ki so ga zgradili po žrtvovalni in zavedni župljani na svoje stroške. In po vsej pravici lahko upamo, da si bo krščansko-zavedno ljudstvo zgradilo tudi dom za vzgojo bodočih krščanskih in domoljubnih učiteljev.

S tem pa si bo postavil slovenski narod trajen spomenik največjega pedagoga, Antona Martina Slomška, ki bo pričal, da Slomškove ideje niso in ne bodo zaurle med nami.

Obračamo se tem potom na vsa naša prosvetna in gospodarska društva, kakor tudi na vse dobre ljudi vljudno prošnjo za podporo.

Vse blagohotne prispevke v označeni namen sprejema društvo »Pripravniški dom« v Ljubljani.

Vsak, tudi najmanjši dar bomo hvaležno sprejeli kot velikonočni piruh za »Slomškov dom«.

Za Slomškovo zvezo:
Iv. Štrukelj.

Za Pripravniški dom:
A. Kalan.

Za krščansko šolo:
Dr. Josip Dermastia.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta so ponovno razpravljali o amandementih. To vprašanje je postalo aktualno, ker se približuje konec proračunske debate. Nadalje so razpravljali o znani aferi »Velebite«, o kateri je govoril dr. Nikić. To vprašanje bo reševal ekonomsko-finančni odbor ministrov.

NINČIČ SE VRAČA.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Po poročilih, ki jih ima zunanje ministrstvo, je dr. Ninčić odpotoval iz Pariza. Njegov prihod v Belgrad se pričakuje za jutri, če se ne bo ustavil v Lausanni, kjer naj bi se ponovno sestal z italijanskimi zastopniki, da bi ugotovil nekatere podrobnosti glede započelih pogajanj o sklepanju nove pogodbe med Italijo in našo državo.

RUFOS IN BUROV NA POTI SKOZI BELGRAD.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Danes sta se peljala skozi Belgrad grški zunanji minister Rufos in bolgarski zunanji minister Burrov, ki se vračata iz Zeneve. Na kolodvoru ju je sprejel višji uradnik zunanjega ministrstva in jima sporočil pozdrave naše vlade.

Berlin, 22. marca. (Izv.) Vlada namerava vprašanje odpravnine nemškimi knezom odložit do jeseni. Komunisti in socialisti bodo protestirali proti tej nameri.

Naša socialna politika.

V seji narodne skupščine dne 21. t. m. je v razpravi o proračunu ministristva za socialno skrb govoril posl. dr. Andrej Gosar in razkril vso mizerijo režimske socialne politike.

Ministrstvo za socialno - smrt.

Le polagoma smo govorniki opozicije doslegli, je rekel posl. Gosar, da so se poedini gospodje ministri pričeli oglašati, da predloženi proračun utemelje. Vendar je pa večina gospodov to stvar po svoje pojmovala. V svojih ekspozicijah navajajo vse mogoče podatke, ki so sicer zanimivi, ki pa njihovih proračunov niso niti malo utemeljili. V zadnjem času pa so gospodje ministri šli še nekoliko naprej in kratkoma prestopili v opozicijo: začeli so sami svoje proračune kritizirati. (Franc Kremžar: Šli so med separatiste in socialiste.) To velja tudi o gospodu ministru za socialno politiko. Tudi on nam je včeraj v svojem ekspoziciji nanizal celo vrsto zanimivih statističnih podatkov. (Dr. Srdjan Budisavljević: Boga mi, on će pasti ako bude tako radio.) S tem je zvezal precej obsežno kritiko svojega lastnega proračuna, tako, da bi morali pravzaprav vsi govorniki iz opozicije sedaj ta proračun braniti.

Najbrže je pa minister govoril — recimo ad captandam benevolentiam, zaradi tega, da pokaže dobro voljo in da vzbudi pri nas opozicionalnih nekaj zaupanja v to njegovo dobro voljo. (Minister za socialno politiko, Simonović: Dobra volja se mi ne može poricati. — Franc Kremžar: Volja je sicer dobra, a meso je slabo.)

Ce pogledamo nazaj v leto 1921-22, vidimo, da je znašal celotni proračun nekaj čez 6 milijard dinarjev, proračun ministristva za socialno politiko pa 376 milijonov dinarjev. Danes znaša celotni proračun več kot še enkrat toliko, preko 12 milijard, proračun ministristva za socialno politiko je pa poskočil na okroglo 470 milijonov dinarjev. Dočim se je celotni proračun v tem času podvojil, se je proračun ministristva za socialno politiko dvignil komaj za okoli 100 milijonov dinarjev. Še ugodnejše se nam pokaže to razmerje, čim ugotovimo, da je celih 400 milijonov dinarjev tega proračuna določenih za podpore invalidom. K temu moramo prišteti še 25 milijonov za invalidsko upravo, tako da nam ostane za pravo socialno politiko, t. j. za tisto trajno socialno politiko, — kajti invalidsko vprašanje v tej izmeri in v tem obsegu je vendar nekaj prehodnega, — nam ostane za celo socialno politiko vsega skupaj celih 35 milijonov dinarjev. (Franc Kremžar: To je komaj za smrt tega resora. — Dr. Srdjan Budisavljević: Nije dosta ni za pogrebne troške.) 35 milijonov za socialno politiko v državi z več ko 12 milijoni prebivalcev, v državi, kjer so socialne razmere tako primitivne in tako neurejene kot so pri nas, pomenja to res pogrebne stroške za to socialno politiko in nič več. (Franc Kremžar: Socialna smrt.) Ljudje so to ministristvo v resnici začeli nazivljati ministristvo za socialno smrt.

Zakon o zaščiti delavstva - kos papirja.

Popolnoma v skladu s to številko je vsa naša socialna politika. Ena najvažnejših pridobitev delavskih slojev po svetovni vojski je naš zakon o zaščiti delavstva in predvsem njegova določba o osemurnem delavniku. Res je, da današnje razmere zahtevajo intenzivno delo in da so glede osemurnega delavnika potrebne gotove izjeme, ki jih zakon o zaščiti delavcev sam predvideva.

Ali namesto da bi naše ministristvo za socialno politiko skrbelo za to, da se zakon o zaščiti delavcev v celem obsegu izvede in da v sporazumu z delavstvom in v skladu z njegovimi opravičenimi interesi uredimo delavni čas, je ministristvo za socialno politiko pustilo zakon o zaščiti delavstva v veliki večini ostati kos papirja. To vprašanje je enostavno prepuščeno neenaki borbi med delodajalci in delojemalci.

G. posl. Agatonović je že navedel nekaj pravilnikov, ki bi jih bilo treba na podlagi zakona o zaščiti delavstva izdati. Danes še posebno podčrtam pravilnik o volitvi delavskih zaupnikov. Povsod na svetu, kjerkoli imamo razvitejšo gospodarske razmere in razvitejšo industrijo, povsod je izkušnja pokazala, da so delavski zaupniki najvažnejša ustanova za izravnano nasprotje, ki so med delavstvom in delodajalci često neizogibna. Ustanova delavskih zaupnikov je regulator odnosov med delavstvom in delodajalci in prvi predpogoj, da bi se določbe, ki se nahajajo tudi v našem zakonu o zaščiti delavcev, izvajale tako, da delavstvo pri tem ne bi trpelo in da bi delodajalci tudi lahko prenašali bremena, ki so s tem združena.

Ministrstvo za soc. politiko je predložilo na anketi dne 15. jan. 1923 poleg drugih načrtov tudi načrt za pravilnik o volitvi delavskih zaupnikov. V § 6. tega pravilnika je določba, da morejo biti delavski zaupniki samo osebe »koja su punoljetna, pismena i koja uživaju sva građanska prava i koja su u svemu besprizmernog vladanja i ne ispovedaju načela o promeni postojećeg društvenog uređenja.« Tukaj se torej ne govori niti o nasilni promeni društvenega reda, ampak delavski

zaupnik sploh ne sme stati na stališču, da je današnja družba slaba in da jo je treba preurediti. § 32. tega pravilnika odreja sledeče: »Poverenici dužni su obdržavati strogo objektivno i pomirljivo držanje u svima pitanjima, koja tangiraju medjusobne odnose radniška i poslodavca preduzeća i stalno se starati, da pri regulisanju tih odnosa u pojednako meri imaju u vidu kako interese radnika, tako i poslodavaca.« Tukaj se ne zahteva nič manj in nič več, nego da mora delavski zaupnik zastopati v enaki meri interese delavca, kakor tudi interese delodajalca. (Minister za socialno politiko, Simonović: To je nesmislica.) To je v resnici nesmiselnost.

Govornik je ocenil še nadaljne določbe navedenega pravilnika in povdaril, da je bil ta načrt za našo socialno politiko karakterističen. Jasno je, da je anketa ostala brez uspeha in da ta pravilnik tudi ni stopil v veljavo in tako še danes nimamo pravilnika za delavske zaupnike. Pač pa imamo tajno okrožnico, s katero se »inspekcijam rada« nalaga, da priznavajo samo tiste delavske zastopnike, s katerimi so delodajalci zadovoljni. (Franc Kremžar: Cujte, gospod minister. To je unikum. — Minister za socialno politiko: Kada je to bilo?) Tu je poročilo zadnjega kongresa radničke komore. Ta tajna okrožnica obstoji. (Minister za soc. politiko: Mogoče, a kažem da mi zbilja nije poznato.) Če so izvolili delavci v kakšnem obratu svojega zaupnika, je inspekcija dela zahtevala, da mora primesti potrdilo, da je delodajalec z njim zadovoljen. To so stvari, ki so v naravnost kričnem nasprotju z zakonom o zaščiti delavcev. (Franc Smodej: Inspekcija za zaščito kapitalistov. — Dr. Hohnjec: Gospod minister, ali ste to tajno okrožnico predložili Albertu Thomasu, ko je bil v Beogradu, da bi bil videl, kakšne socialne razmere so pri nas?) Zato ni čudno, če delavski nadzorniki sami v svojem poročilu ugotavljajo, da so delavski zaupniki uvedeni samo v maloštevilnih podjetjih, čeprav zakon predvideva, da se morajo ti delavski zaupniki izvoliti v vseh obratih, kjer je zaposlenih nad 50 delavcev.

Inšpekcije dela, ki ne delajo.

Inšpekcije dela po večini prav tako ne vršijo svojih poslov. G. minister za socialno politiko nam je povedal, da opravljajo komaj eno osmino dela. (Franc Smodej: Saj ga ne smejo.) Inšpekcije same ugotavljajo, da štiri petine tega dela, kar so ga opravile, obstoja v izdajanju dovoljenj za tuje delavce. V Sloveniji, kakor sem informiran, polovica podjetij po prevratu sploh še ni bila revidirana, čeprav zakon predpisuje, da mora biti podjetje dvakrat na leto pregledano.

Vsega skupaj so naše inšpekcije dela v letu 1924. pregledale 9222 podjetij v celi državi. Zanimivo je razmerje med številom pregledanih podjetij v Sloveniji in med številom nesreč. V ljubljanski oblasti je inšpekcija dela izvršila v letu 1924. 988 inšpekcij, nesreč je pa bilo 1367. V mariborski oblasti je izvršila 656 pregledov, nesreč pa je bilo 1311, tako da inšpekcija dela niti v vsakem slučaju ne zgode v podjetju ni izvršila revizije. Do sedaj smo imeli inšpekcije dela v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Osijeku, Banji luci, Sarajevu, v Splitu, Nišu, Beogradu in za Vojvodino vsega skupaj 10. Sedaj so se pa črtala v proračunu 3 mesta inšpektorjev, tako da jih ostane samo 7. Poleg tega pa delo inšpektorjev niti ni za državo pasivno podjetje, marveč so leta 1924. znašali dohodki iz inšpekcije dela in nadzorstva raznih kotlov, če se ne motim, čez 300.000 Din, tako da je menda to trikratni znesek izdatkov za vse inšpekcijsko delo.

Ministrstvo za socialno politiko bi moglo vprašanje delavskih zaupnikov, vprašanje regulacije delavnega časa, inšpekcije dela itd. urediti tako, da bi bili zadovoljni obe strani, da bi se delavstvu ne godila krivica in da bi delodajalcem ne nastala bremena, ki bi jih v današnjih razmerah ne zmogli. Toda ministristvo za socialno politiko je to vprašanje postavilo čisto na drugo bazo, namreč na bazo »svobodnega« boja med delodajalci in delavci. Tako smo danes prišli do tega, da morajo delavci, mesto da bi mnogokrat v lastnem interesu mogli in bi tudi radi pristali na regulacijo delavnega časa, ki bi bila v skladu z današnjimi razmerami, stati načelno na odklonilnem stališču, ker vidijo čisto jasno, da ne stremijo samo delodajalci za tem, da se zlomi 8urni delavnik, marveč da delodajalce ministristvo za socialno politiko s svojo pasivnostjo ali celo aktivnostjo podpira. Tako stojimo danes zaradi te nesmiselne socialne politike, socialne v ušescih, pred novo načelno borbo za 8urni delavnik, ki bo samo škodovala. Delodajalci branijo svoje interese, delavci pa morajo braniti svoje. Ker so delavci ekonomsko in socialno slabšeji, je naloga ministristva za socialno politiko že po njegovem ustroju ta, da stoji na strani delavcev in da brani njihove interese. Kakor hitro se pa postavi ministristvo za socialno politiko v sredo kot objektivni arbiter, je pa že zapustilo svoje pravilno stališče.

Trbovlje.

Ta pasivnost ministristva za socialno politiko se je posebno jasno pokazala tudi v zadnjem slučaju v Trbovljah. Trboveljska premo-

gokopna družba je odpustila do sedaj že okroglo 1500 delavcev — rudarjev, drugi pa delajo samo v dveh tretjinah, tako da ena tretjina vedno praznuje. Poleg tega je Trboveljska premogokopna družba plače rudarjem znižala. Ministrstvo za socialno politiko je na intervencijo z naše strani v sporazumu z ministristvom za šume in rude, z ministristvom saobračaja in z ministristvom notranjih zadev poslalo v Trbovlje komisijo, ki naj pregleda položaj. Včeraj sem dobil na svojo tozadevno vprašanje odgovor g. ministra za socialno politiko. Ta odgovor je uprav značilen, in zopet kaže isto pasivnost ministristva za soc. politiko. Komisija je ugotovila, da se Trboveljska premogokopna družba nahaja v težkem položaju in da se je odjem premoğa zmanjšal. (Dr. Kulovec: V težkem položaju se po tem poročilu nahaja samo družba, delavci pa ne.) In da je torej verjetno, tako pravi odgovor g. ministra, da je družba tukaj čisto pravilno postopala. (Minister za socialno politiko: Citajte bolje. — Franjo Smodej: Znamo to, gospodine ministre.) Vam bom takoj prečital. Vaš odgovor se glasi tako-le: »Komisija je došla do zaključka, da je do redukcije moralo doći, a da postoji verovatnost, da je i obseg redukcije opravljen.« — Tako stoji v vašem odgovoru, gospod minister. (Minister za socialno politiko: Kazal sem mišljenje komisije. Šta sam ja do sada uradio, dodajte kod mene, pa čete vidjeti.)

Trboveljska premogokopna družba je v istem času, ko se je ta komisija nahajala v Trbovljah, javila delavstvu, da vrh vsega še zniža njihove plače in sicer tako-le. Odpravila je vse doklade, temeljne plače je pa v prvi in drugi skupini neznatno povišala. Tako da bi imel samec brez družine po novem v prvi in drugi skupini, to so kopači, res nekoliko več. Kakor hitro pa ima kdo ženo in še nekaj otrok, se pa njegov položaj poslabša. (Fr. Kremžar: Delajo sedaj samo 18 dni.) Ker delajo sedaj 18 dni, je razmerje sledeče. Prej je zaslužil samec v I. kategoriji 910 Din na mesec, sedaj bo zaslužil po zvišanju plače, ker dela samo 18 dni v mesecu, 680 Din. Oženjen delavec brez otrok je zaslužil prej 1000 dinarjev, sedaj bo zaslužil 680 Din. Delavec z 1 otrokom je zaslužil prej 1100 Din, sedaj 680 Din. Delavec z 2 otrokoma prej 1200, sedaj 680 Din. Delavec s tremi otroki prej 1270, sedaj 680. Oženjen delavec s 4 otroci prej 1350, sedaj 680 in oženjen delavec s 5 otroci prej 1490 Din, sedaj 680 Din.

Te številke so jasne in kriče po remeduri in po tem, da bi moral gospod minister za socialno politiko stopiti iz svoje rezerve in poiskati sredstva za odpravo teh krivic. (Franc Kremžar: Vprašanje je, kdo hoče tukaj vse zaslužiti. — Minister za socialno politiko: Pa ne mislite da hoću zaraditi ja. Ja pokušavam to odpraviti, a nemam efikasne zakonite osnove za to.) Po čl. 26. ustave ima država v takih in podobnih slučajih pravico intervencije v interesu celote. Zato je bila dolžnost ministristva za socialno politiko, da bi zavrelo iniciativno stališče in bi predložilo zakonski predlog, s katerim bi se ta možnost intervencije regulirala. Poleg tega je pa povsem sigurno to, da je Trboveljska premogokopna družba tako veliko podjetje, da se nahaja nujno stalno pod vplivom države in njene uprave. Vladi ni dana samo ena možnost, nego ji je danih vse polno možnosti za efikasno intervencijo. (Minister za socialno politiko: Što sam mogao, sam uradio. — Josip Škoberne: Pridobili ste Nemcem naše državljanstvo, toda to ni intervencija.) Določbe o zaščiti delavstva se pri Trboveljski premogokopni družbi ne izvajajo. Prekrbite, da se bo to zgodilo točno po predpisih. (Minister za socialno politiko: Hoću se brinuti o tome.) Če se bo to izvršilo, bo Trboveljska premogokopna družba takoj postala popustljivejša ter bo izjavila, da je pripravljena popustiti pri plačah itd.

Mi potrebujemo inozemski kapital, ker sami nimamo dovolj sredstev. Toda Trboveljska premogokopna družba predstavlja po svojem izvoru le deloma tuji kapital. Grös sedanjega kapitala Trboveljske premogokopne družbe je stvorjen pri nas, je stvorjen iz našega prirodnega bogastva, s pomočjo naših delavcev in s pomočjo naših konsumentov. Zato ta inozemski kapital nima in ne more imeti pravice, da naše prirodno bogastvo, da naše delavce in naše konsumente eksploatira brez meje in država tu ne sme stati na stališču, da tukaj ni treba intervencije. Ako že nočete intervenirati s socialnega vidika, morate intervenirati z nacionalnega vidika. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje na levi. — Minister za socialno politiko: Slažem se time.) Treba je tudi delati, gospod minister, ne pa se samo strinjati.

V času, ko je bila ta komisija v Ljubljani in Trbovljah, se je načelo vprašanje, da se delavcem, ki so odpuščeni, omogoči izseljevanje v Francijo. Zahtevalo se je, da bi Trboveljska premogokopna družba stavila v to svrhu na razpolago izvesten fond. Vaš odgovor na to zahtevo, g. minister, pa se glasi tako-le: »Što se tiče traženja reduciranih, da jim se omoguči izseljenje u inostranstvo, uprava je mišljenja, da je neopravdano, jer je mali broj onih, koji bi se selili (300—400), a oni će u kratkom roku opet biti zaposleni na mesto starih, obolelih i onih, koji će samovoljno napustiti rad, a ostali mogu lako naći rada u drugoj strani.« Tu se jasno vidi, kaj hoče Tr-

boveljska premogokopna družba. Tu odkrito pravi, da ne pusti, da bi oni, ki se hočejo izseliti, odšli v tujino. (Dr. Hohnjec: Imeti hoće svoj rezervoar.) To je ona rezervna armada, ki si jo hoče Trboveljska premogokopna družba ustvariti. Brez dvoma je dolžnost ministristva za socialno politiko, da tukaj intervenira in to prepreči.

Misel, da se morajo naši delavci izseliti iz Trbovelj, iz domače dežele in da morajo iti v tujino zato, ker je trenutno situacija delodajalcev nekoliko slabša, ker so dobički mogoče nekoliko manjši, je ironija, ki je mogoča samo pri nas. Ali ne bi bilo naravno, pametno pa tudi edino pravično, da se dobiček tujih delodajalcev za nekaj časa nekoliko restringira, da se ta kapital za nekaj časa zadovolji tudi z manjšim dobičkom.

Delavske posredovalnice in brezposelnost.

Govornik je nato ocenil redukcijo delavskih posredovalnic ob času največje brezposelnosti in nadaljeval: Po zakonu se pobira za p. d. brezposelnim 5 odstot. zavarovane mezde od vseh delavcev, ki so zavarovani v osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. Tega denarja se je nabralo že preko 20 milijonov. (Minister za socialno politiko: Oko 20 milijona.) Kolikor je meni znano, je tega denarja že preko 20 milijonov. Ta denar leži v Hipotekarni banki v Beogradu, za naše brezposelne delavce pa ni niti pare. (Minister za socialno politiko: Izradjen je pravilnik.) Če imamo pravilnik, vprašam gospoda ministra za socialno politiko, kako si predstavlja organizacijo podpore brezposelnim, če likvidira organizacijo delavskih posredovalnic? Organizacija podpore brezposelnim je brez delavskih posredovalnic nemogoča. Samo te morejo presoditi, kdo v istini ne more dobiti dela in komu je potrebna podpora. (Minister za soc. politiko: Možda će se to sa amandmanima izpraviti.)

Likvidacija socialne politike?

Iz celega postopanja naše socialne politike se jasno vidi — kar je tudi že g. kolega Agatonović včeraj ugotovil — težnja da se naša socialna politika likvidira. Kolikor jaz vem, se je g. minister za socialno politiko v finančnem odboru postavil na stališče, da se ministristvo za socialno politiko ukine. (Minister za socialno politiko Simonović: Da prestane samo kao zasebno ministristvo, a da se spoji s drugim jednim resorom.) Popolnoma bi razumel ako bi n. pr. minister pošte in telegrafa izjavil v finančnem odboru, da je treba to ministristvo ukiniti ter spojit recimo z ministristvom saobračaja. Razumel bi tudi, ako bi minister narodnega zdravlja stavil v finančnem odboru predlog, da se ukine njegov resor in spoji z ministristvom za socialno politiko. Toda likvidirati ministristvo socialne politike in prenesti njegove funkcije na katerekoli drugo ministristvo, to znači, likvidirati socialno politiko sploh. Ministrstvo za socialno politiko, ima, kakor sem že rekel, po uredbi, s katero je organizirano, nalogo, da štiti socialno slabšeje stanove in šibkejšje sloje v državi. Kateri stanovi so to? To so oni, ki v političnem življenju nimajo uplívne besede, nimajo odločilne važnosti. To znači, da je ministristvo za socialno politiko postalo ustanova, katere mora biti stalno v izvestnih konfliktih z ostalimi ministristvi. V istem momentu ko postavite ministristvo za socialno politiko v isti red z ostali ministristvi, ni več prave zaščite za socialno slabšeje in šibkejšje temveč samo še karikativno delo prostovoljno podpiranje siromakov. To bi lahko prevzel resor ministristva notranjih zadev. A podpiranje socialno slabšejih slojev se lahko vrši samo v samostojni ustanovi, katere zastopa vsikdar in vselej svoje posebno stališče. (Dr. Hohnjec: Tega ne more žandarsko odeljenje ministristva notranjih zadev!)

V naših primitivnih socialnih razmerah kapitali em šele nastaja. Zato je naša naloga, da pravočasno interveniramo in da regulativno posežemo v razvoj razmer. In baš naloga ministristva za socialno politiko je, da v tej borbi interesov brani socialno slabšeje elemente v naši državi. Če mislite socialno politiko likvidirati morate imeti na umu eno: Naravni ne-regulirani razvoj naših razmer bo nujno dovel do težkih konfliktov med kapitalističnimi krogi ter maso onih, katere hoče izrabljati, in namesto da gremo pot evolucije, bomo prišli v dobo ko bo revolucija neizogibna. Iz tega ra loga sledi nujno da v ono vladno ozioroma do onega ministra, ki soglašja s tem, da treba ministristvo za socialno politiko ukiniti, ne more imeti zaupanja.

Zato je popolnoma naravno, da jaz, in vsi moji tovariši glasujemo proti predloženemu budgetu. (Živahno odobravanje in ploskanje na levi.)

Pristna švicarska vezennina

se dobi v izdelovalnici najrazličnejšega

perila

M. Alešovec, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje I.
Noviteta v vezennini in perilu.

Sklicujem sejo kluba krščanskih socialistov Delavske zbornice v četrtek dne 25. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih Jugoslovanske Strokovne Zveze na Starem trgu v Ljubljani. Vsak član je obvezan, da se te seje brezpogojno udeleži.

FRANC TERSEGLAV,
načelnik kluba Krščanskih socialistov.

Razprava o proračunu min. za socialno politiko.

Belgrad, 22. marca. (Izv.) Včeraj cel dan in danes dopoldne je narodna skupščina nadaljevala o proračunu ministrstva za socialno politiko. Prvi je govoril poslanec Andrej Gosar (Jugosl. klub.), čigar govor prinašamo na drugem mestu, dalje sam. demokrat Budisavljević, ki je na splošno govoril o socialni politiki, ki jo vodi sedanja vlada. Iz njegovega govora se je čutila kapitalistična tendenca te stranke. Govoril je o izseljeniški politiki v Ameriki. Radičev poslanec dr. Basariček je govoril o raznih problemih socialne zakonodaje. Smatra, da je glavni problem naše države v tem, da se ljudje iz manj rodovitnih krajev naselijo v plodnih krajih. Radikal Dodić je zahteval od ministra nekaj sprememb. Musliman Čugović je posebno govoril v obrambo vojnih sirot in invalidov.

Zanimiv je bil nastop poslanca Radičeve stranke Ivana Trnarija, ki je govoril o delavski zakonodaji. Zelo je napadel Pribečevića in mu očital, kakaj ni tožil pok. Stojana Protića, ki je javno trdil, da je Pribečević bil v sumljivih zvezah z atentatorjima ministra Draškovića.

Poslednji je govoril poslanec radikal Zivojinović. Po njegovem govoru je bila včerajšnja seja kaključena. Na popoldanski seji je govoril prvi demokrat Milan Grol o raznih problemih iz tega ministrstva. Pravi, da se širi komunizem radi brezposelnosti delavcev. Ostro je govoril proti postopanju politike. Za njim je govoril zemljoradnik Vujić. Potem se je vršilo glasovanje. Proračun je bil sprejet vključ vsem njegovim napakam.

H. P. S.

Split, 22. marca. (Izv.) V soboto in nedeljo se je vršil v Šibeniku zelo lepo uspel politični tečaj HPS, na katerega so bili povabljeni kmetje iz vse severne Dalmacije. Odziv je bil od povsod zelo velik. Tečaj je vodil bivši poslanec dr. Dulibić. Organizacija HPS v Dalmaciji se vedno bolj razvija in se po vseh krajih prireajo živahni politični sestanki. Posebno lep razmah je pokazala HPS v Sinju in na Makarski.

MANIFESTACIJE IN DEMONSTRACIJE V ZAGREBU.

Zagreb, 22. marca. (Izv.) Včeraj je bilo napovedano radikalno zborovanje v Musik-hallu. Kljub temu, da je bilo zborovanje odgodeno, se je zbralo v dvorani nad 200 radikalov, katerim je govoril bivši predsednik radikalne organizacije dr. Trbojević. Ko so se zborovalci razhajali, so prirejali po ulicah manifestacijo za radikalno stranko, katere pa niso posebno uspele.

Zagreb, 22. marca. (Izv.) Včeraj bi se smel vršiti v Zagrebu političen shod delavstva, katerega pa je policija prepovedala, ker je baje prišla na sled nekim komunističnim agitacijam. Zborovalci so prirejali vsleg tega demonstracije po Jelačićevem trgu. Vendar je policija kmalu napravila red.

PONESREČENA ITALIJANSKA LADJA.

Split, 22. marca. (Izv.) Včeraj so spustili v morje italijansko ladjo »Rodice«, katera je bila Splitu v popravilu. Pri spuščanju v morje je ladja izgubila ravnotežje in se prevrnila na stran. Materialna škoda je velika, človeških žrtev pa ni bilo. O vzrokih te nesreče so pa uvedli preiskavo.

UKINITEV POSREDOVALNICE ZA DELO V SPLITU.

Split, 22. marca. (Izv.) Tukaj se napeto pričakuje odločitev radi posredovalnice za delo, katero namerava vlada ukiniti. Delavska zbornica je proti tej nameri vložila protest. — Posebno ugodno je vplivalo na splitsko delavstvo dejstvo, da se je za posredovalnico zavzel tudi poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Gosar, dočim radičevci ne kažejo niti najmanjšega interesa za to vprašanje.

»GIORNALE D'ITALIA« REZIMSKI LIST.

Rim, 22. marca. Upravni svet Anonimne družbe, ki je izdajala glavno glasilo liberalnih skupin — »Giornale d' Italia«, je odstopil; z njim vred je odstopilo tudi celokupno uredništvo z ravnateljem Vettoriem vred. »Giornale d' Italia« se bo vodil poslej v režimskem duhu.

NARODNA BANKA ČESKOSLOVAŠKA.

Praga, 22. marca. (Izv.) Včeraj se je vršila ob udeležbi diplomatskega zbora in vlade ustanovni občni zbor česke narodne banke »Narodna banka českoslovaška«. Finančni minister dr. Engliš je imel otvoritveni govor, v katerem je obravnaval vse važnejše gospodarske probleme českoslovaške države. Novi ravnatelj banke bo dr. Pospíšil.

PROHIBICIJA V AMERIKI V NEVARNOSTI.

Berlin, 22. marca. (Izv.) Iz Newyorka poročajo, da je nad 100 listov izvedlo glasovanje za ukinitve prohibicije. Od sedaj oddanih izjav jih je skoro štiri petine za ukinitve sedanje prohibicije. Za popolno prohibicijo sta samo državi Kansas in Karolina.

BREŽIČNI PRENOS FOTOGRAFSKIH SLIK.

Dunaj, 22. marca. (Izv.) Profesorju Belinu se je posrečilo brezžični prenos fotografskih slik med Dunajem in Parizom. Fotografije so se izvršno posrečile. Ta velika razdalja pomeni nov rekord te vrste brezžičnih prenosov.

Fašistični »Junaki« v Matteotijevem procesu.

Na porotni razpravi Matteotijevega procesa v Chietiju so po zaslišanju prič in izvedencev prečitani podatke o preteklosti obtožencev. Po teh podatkih je stal glavni obtoženec Dumini opetovano pred raznimi sodišči zaradi kaznivih dejanj, vendar ni bil nikoli obsojen (kakor po vsej priliki tudi topot ne bo, dasi je njegova krivda za vsakogar popolnoma jasna). Drugi obtoženec Volpi je bil opetovano kaznovan zaradi javnega nasilja in podobnih deliktov, a enkrat tudi zaradi poizkušene vloma. Tretji obtoženec Viola je bil tožen zaradi rop, a kasneje po splošni amnestiji pomiloščen. Ko se je to prečitalo, je Viola skočil in zaklical: »Ne zaradi rop! To je bil politični rop!« A predsednik nato: »Do tega trenutka kazenski zakonik ne predvideva političnega rop.« Razen tega je bil Viola tožen kot vojaški begunec in zaradi goljufije. Četrty obtoženec Poveromo je bil opetovano kaznovan zaradi tatvine. — Takih ljudi se je posluževal fašizem, da je izvedel svojo takozvano »revolucijo«. — Fašistovski listi naglašajo, da se italijansko prebivalstvo za Matteotijev proces prav nič ne zanima in se še manj zaradi tega razburja. To je umevno. Prvič je fašistovski režim javno mnenje popolnoma pritisnil ob steno in mu zamašil usta — saj izhaja v Italiji samo še režimski tisk; drugič pa itak vsa Italija ve, da Matteotijevi morilci ne bodo obsojeni ali pa bodo pomiloščeni; saj stoji za njimi režim sam z vso svojo neomejeno oblastjo. Kljub navidezni flegmi je svet ob Matteotijevem procesu vseeno obnovil svojo prvotno sodbo o fašizmu in sedanjem italijanskem režimu.

Češki parlament.

Nova českoslovaška vlada se bo 24. t. m. predstavila zbornici in senatu. Ministr. predsednik in notranji minister Černý bo prebral vladino izjavo. Nova uradniška vlada se bo sklicevala na delovni program bivšega Švehlinega kabineta in izjavila, da hoče tisti program izvršiti. Ker si koalicijske stranke bivše vlade še vedno niso na jasnem, kako naj uredi posamezna vprašanja, pridejo vladi velikonočne počitnice zelo prav. Takoj po prvi seji bosta zbornica in senat odgodena. Černý se bo posvetoval s koalicijskimi strankami. Ugotovili bodo sporne točke, ki se jih mora vlada izogibati in končati načrt uradniškega zakona. Velikonočne parlamentarne počitnice se bodo najbrže zavleklo.

Nemški nacionalisti proti Stresemannu.

Nemški nacionalci so v pruskem deželnem zboru otvorili kampanijo proti delegaciji v Ženevi. Njihov predsednik Winkler je slikal v zadnjem govoru nesrečno osamelost v katero je zašla Nemčija vsled Locarnske politike. Nacionalisti navajajo, da je Nemčija zapravila prijateljstvo z Rusijo, si napravila nove nasprotnike v Španiji in Angliji, ter se odtujila Ameriki. Winkler je zahteval, da Nemčija takoj dvigne svojo prošnjo pri Društvu narodov, preklicati svoj vstop in začne naslonjena na Rusijo in Nemčijo novo zunanjo politiko. Zanimivo je, da tako govore nacionalisti, ki so pred leti očitali Wirthovemu kabinetu veleizdajo, ker je sklenil prijateljsko pogodbo z Rusijo.

CHAMBERLAIN POROČA O ŽENEVSKIH DOGODKIH.

Danes poroča Chamberlain v spod. zbornici o svojem delu v Ženevi. Za njegov eksponat vlada neverjetno zanimanje. Chamberlaina so njegovi ministrski kolegi in vsi oficijelni krogi izredno ljubeznivo sprejeli, tako da ni misliti, da bi se uresničile napovedi tistega dela časopisja, ki je napovedovalo Chamberlainov odstop.

Značilno izjavo je dal minister za kolonije Amery. Po njegovem mnenju naj bi se se južnoameriške države ne vtikale v evropske zadeve ampak organizirajo lastno ligo držav in naj se nikar ne vtikajo v evropske zadeve.

Šahovski turnir.

Semmering, 22. marca. (Izv.) Za izid 11. kola je vladalo veliko zanimanje. Posebno je vladalo zanimanje za izid partije med Spielmannom in dr. Vidmarjem in je bilo precejšnje začudenje, ko se je v nedeljo ob 7 zvečer razširila vest, da je dr. Vidmar podlegel. Druge partije so bile odigrane sledeče: Vayda je premagal Retiija, Aljehin Grünfelda, Tartakower Kmocha, Janovski Rosellija, Yates Davidsona. Partije Niemcovič-Tarasch.

Rubinstein-Treybal in Gilg-Michel so ostale remis.

Stanje po 11. kolu je sledeče: Tartakower 9, Niemcovič 8½ (1), Aljehin, Spielmann 8, Rubinstein, dr. Vidmar, Tarasch 6½, Gilg, dr. Treybal, dr. Vayda 5½, Reti 5 (1), Janovski 4½, Davidson, Yates 4, Grünfeld 3½ (1), Kmoch 3 (1), dr. Michel 3, Roselli 1½.

Semmering, 22. marca. V 12. kolu šahovskega turnirja so dobili partije: dr. Michel proti Roselliju, Grünfeld proti Gilgu, Aljehin proti Taraschu in Spielmann proti Kmochu. — Yates je dobil partijo proti Vajdi — Partiji Treybal: Janovski ter Davidson: Rubinstein sta ostali remis; partija dr. Vidmar: Niemcovič še ni končana. — Stanje po 12 kolu je sledeče: Aljehin, Tartakower, Spielmann 8, Niemcovič 8 in pol (2), Rubinstein 7, Vidmar 6 in pol (1 veseča), Tarasch 6 in pol, Reti 6 (1), Treybal 6, Gilg, Vajda 5 in pol, Janovski 5, Grünfeld 4 in pol (1), Davidson 4 in pol, Michel 4, Kmoch 3 (1), Roselli ½.

O rudarskem pravilniku.

V sredo 17. marca je v svojem dolgem govoru o šumah in rudah posl. Kremenžar razpravljati tudi o potrebi novega pravilnika za bratovske skladnice. Naj navedemo ta del poslančevega govora:

»Rudarsko delavstvo ima svoj način socialnega zavarovanja, ki ga upravljajo bratovske skladnice. Pod nje spadajo tudi delavci v fužinah. Delovanje teh bratovskih skladnic urejuje poseben pravilnik. Zadnji pravilnik, ki je v veljavi, je dal izdelati prejšnji minister za šume in rude, gospod dr. Gregor Zerjav. Ta pravilnik bratovskih skladnic p a je med delavstvom naletel na hud odpor, ker mu jemlje stare pridobljene pravice, kar nikakor ni v skladu z modernimi socialnimi načeli. Kakor se čuje, misli sedanji gospod minister za šume in rude izdati nov pravilnik ter je v ta namen sklical že več anket, katerih zadnja se je vršila 1. marca 1926 tu v Belgradu. Efekta te ankete ne poznam. (Karol Skulj: Slabši ne more biti noben pravilnik, kakor je sedanji.) Z ozirom na to se mi zdi potrebno, naglasiti nekatera načela, ki naj bi jih novi pravilnik obsegal, da se popravijo krivice sedanjega pravilnika.

Delavčeva roka je njegov edini kapital. Zaradi tega pa mora biti plača, ki jo dobiva za svoje storjeno delo, zadostna, da more delavec v urejeni družbi živeti z njo takrat, ko je zdrav, in da mu za silo zadošča tudi takrat, ko je bolan. Zato mora delavec od svojega zaslužka, ki ga dobiva na roko, oddajati en del v svoj zavarovalni fond za slučaj bolezni

K 25 letnici Županske zveze za Slovenijo.

Zbor naših županov je vselej mogočna manifestacija slovenske demokracije. Županska zveza se je porodila v letih prerojenja in gospodarske obnove bivše Kranjske dežele. Ko je SLS zavejevala večino v Kranjskem deželnem zboru in prevzela oblast v deželi, je našla svojo moč predvsem na prvo celice državne in upravne organizacije, na kmetijske občine. Delo bivše Kranjske za deželno samoupravo, boj SLS za neodvisnost od Dunaja, oboje je imelo vidne in trajne uspehe le, ker je vsak korak deželnega odbora podpiral med ljudstvom župan in občinski odbor in sta ta dva predstavitelja naše vasi dajala pobudo in skrbela, da so potrebe posameznih občin prišle v deželni upravi do veljave.

To sistematično vzajemno delo je bilo mogoče ker so si slovenski župani, osnovali lastno organizacijo za prosveto, pouk in pomoč v vršenju občinskih poslov in za enotno smotreno vodstvo občinske politike. Županska zveza je hitro narasla v mogočno skupnost izbranih in najvplivnejših naših kmetijskih mož in je dobila takoj odločilen vpliv.

S tem se je pa razširil tudi njen delokrog in pokazala se potreba po lastnem glasilu. Občinska uprava kot glasilo Županske zveze vrši ogromno prosvetno nalogo, je neprecenljiva dobrata za naše občinske odbore, pomoč upravi in v korist slovenskih občin.

Županski tečaji, ki jih prireja Županska zveza v posameznih okoliših za vse, ki se zanimajo za občinsko gospodarstvo, pomenijo najboljšo osebno zvezo med centralo in njenimi člani in nudijo najpripravnější priliko, da se občinski funkcionarji pouče o vseh tekočih poslih, zlasti vedno novih odlokih drž. uprave.

Letos praznuje organizacija naših županov 25letnico obstoja. Zadnja poslovna leta so bila za slovenske župane najhujša. EkspONENTI belgrajskega centralizma in hoteli streti še obično kot zadnjo celico ljudske samouprave, politični priganjači v državni upravi so hoteli dobiti slovenskega župana pod komando gotovih političnih strank.

Odstavljanje županov, razpustitve občinskih odborov in preganjanja njihovih članov so bila na dnevnem redu. Centralistična uprava je naložila našim občinam toliko novih nalog in tako odločnih da so se najboljše možje začeli braniti tega posla in je zadnji dobi grozila s te strani resna nevarnost za čast in dostoj-

Drži proti svetlobi!

in onemoglosti. V ta fond prispeva tudi podjetnik en del. S tem je podjetnik na drug način izpopolnil na roko dano plačo delavčevu, ker mu en majhen del plača v fond za bolezen in starost. Tedaj pomeni tudi ta od podjetnika v penzijski fond plačani znesek delavčeve plače. Ta skupni fond upravljajo bratovske skladnice. Jasno je, da je ta fond izključno last delavcev in da imajo samo delavci pravico upravljati ga. Podjetniku in upravi pa pristojna nadzorovanje. Ta princip pa je kršil g. dr. Zerjav, ko je izdal pravilnik, v katerem delavstvu jemlje upravo tega fonda ter jo izroča podjetniku. Kajti to in nič drugega ne pomeni določba, da imajo delavci in delodajalci v upravnem odboru bratovskih skladnic pariteto, predsedstvo pa podjetniki, ki potem s predsednikovim glasom gospodarijo z delavskim imetjem. (Josip Skoberne: Tudi inozemci so predsedniki.) Dogodi se celo, da z denarjem naših delavcev gospodarijo inozemci. Zahtevamo, da se ta določba ukine in da postanejo bratovske skladnice zopet last rudarjev. Delodajalec in država naj pa izvršujeta kontrolo.

Rudarski pravilnik ima še vse polno drugih napak. Naj omenim le še nekatere. Po sedanjem pravilniku je določeno, da izgubi delavec, ki je 20 let delal pri rudniku in plačeval svoje prispevke v bratovsko skladnico, vse pravice, če je bil n. pr. reduciran ali odpuščen. Sedaj pogledajte, gospod minister! Delavec je 20 let plačeval svoje prispevke v bratovsko skladnico, denar teh bratovskih skladnic je njegov, namenjen njemu za slučaj bolezni ali starosti. Sedaj pa naj v slučaju redukcije izgubi ves ta denar! Kakor vidimo prav sedaj v Trbovljah, bo tekom enega meseca vrženih na tisoče delavcev na cesto, in vsi ti delavci naj izgubijo svoj denar. (Dr. Gosar: Tako se dela z delavci.) To se vrši na način, kakor bi vlada nikdar ne smela delati. Vi se borite proti komunistom, s takim postopanjem pa sami delate komunizem, ker vam zasebna lastnina delavčeva ni sveta — kapitalisti se pa pri tem smejejo. (Dr. Gosar: Načelo privatne lastnine velja samo za kapitaliste.)

janstvo naših občin. Tu je Županska zveza odločilno posegla vmes, a pa rala na požrtvovalnost svojih članov in preprečila katastrofo, ki bi naslala, če bi najodličnejša mesta v naši deželi zasedli nevedni in nesposobni ljudje.

Županska zveza je branila avtonomijo slovenskih občin. Čast naših županov, uveljavila svojo moč nasproti državni oblasti in svojim članom in članicam-občinam dala novega pogoja, da vztrajajo, tudi v dobi, da vodijo borbo, dokler se povejate razmere ne ustale in vrnejo v naše občine tja prave ljudske demokracije, ki vidi v občini temelj dobrega socialnega in državnega življenja.

Zato ob 25letnici organizacije naših županov izreka ves narod globoko hvaležnost in priznanje vsej ogromni večini voditeljev slovenskih občin ki so delali tiho, pa trdiko vestneje in vztrajneje za svoje občane.

Njihovi organi aciji želimo najboljšega napredka in zmage v boju za uveljavljenje avtonomistične misli. Organizacijo slovenskih županov smatra naše ljudstvo za falango na čelu svojih bojnih vrst.

Občni zbor Županske zveze za Slovenijo.

Včeraj ob dveh popoldne je imela Županska zveza v Rokodelskem domu v Ljubljani svoj občni zbor. Načelnik je v svojem nagovoru povdarjal koliko težav je imela Županska zveza v zadnjem poslovnem letu, ko je državna oblast preganjala nekatere župane in razpuščala izvoljene občinske odbore. Oporozil je na novo nevarnost, ki grozi slovenskim občinam z novim občinskim zakonom. Nove nevarnosti in nesreče, pa so slovenske župane samo okrepile v misli za skupnost in županska zveza bo skrbela za to, da bodo slovenski župani tudi v bodoče znali varovati našo deželo in naše ljudstvo, kolikor je v njihovih močeh.

Podnačelnik je prebral izčrpno poročilo tajnika, ki se je predvsem spominjal 25letnice organizacije in omenjal njene zasluge za izpopolnitev in ureditev uprave naših občin.

Velika noč

Je tu, in da bodo police dobre, pečite jih v posodi, kupljeni pri tvrdki

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

Iz blagajniškega poročila, ki ga je občni zbor odobruje vzel na znanje je razvidno, da je organizacija tudi materialno dobro podprta, da je naraslo število naročnikov Občinske uprave in da se je število članov v zadnjem letu kar popetorilo.

Dnevne novice

Žrebanje stadionske loterije preloženo na 30. maj.

Radi dijaške loterije je Akcijski odbor za stadionski loterijo pričel z razpošiljanjem srečk šele po Novem letu, dasi je bila loterija od ministrstva dovoljena že 20. junija lanskega leta. Ker se je termin dobrih dveh mesecev, odkar so srečke v prometu, kljub zelo ugodni razprodaji izkazal za prekratkega, je Akcijski odbor prosil za podaljšanje termina. Dovoljenje je došlo 13. t. m.

Žrebanje se vrši nepreklicno na praznik sv. Trojice (prva nedelja po Binkoštih) 30. maja t. l.

Akcijski odbor loterije za Orlovski stadion.

Krize nil

(Idila.)

»Večernja Pošta« poroča iz Beograda: Snoči je na vprašanje novinarjev, kaj je kaj novega v vladi, g. St. Radić odgovoril:

— Nema ništa.

— Kaj vlada nič ne dela?

— Ne, vlada ne radi ništa, je odgovoril g. Radić.

— A v Vašem resoru?

— U mojem resoru radi se na amandmanima...

Na opombo nekega novinarja, da je predsednik vlade g. Pašić bil v avdijenci, pa da pred avdijenco ni bil dobro razpoložen, zdaj pa je, je g. St. Radić odgovoril: »Da, jutraj ni bil, zdaj pa je, ne vem, kaj je...«

Da je bil g. Pašić jutraj slabo razpoložen, potem pa ne več, temu je po našem mnenju kaj enostaven vzrok: ali se stari gospod ni naspal ali pa prebavljanje ni bilo čisto v redu. Povsem naraven jutranji pojav torej, ki se lahko primeri vsakemu človeku. Zaradi tega še ni treba sklepati takoj na kako vladno krizo. Pa zakaj tudi kriza? Prvič nam iz okolice gg. Pašića in Radića vsak dan zatrujejo, da krize ni in je ne bo, drugič pa tudi mi sami nikjer ne vidimo ne povoda ne potrebe za kako krizo.

Zakaj neki bi bila v krizi ta vlada, kateri se tako dobro godi, da jej niti delati ni treba, da, ki se lahko še celo pobaha s tem, da nič ne dela, in zakaj naj bi bila v krizi stoprav v dneh, ko se ji najbolje godi, ko jej njena tako pokorna večina v skupščini gladko dovoljuje milijardo za milijardo? Rakšne skrbi sicer ima g. Radić kot edino to, kako bi k tlikim milijardam proračuna natovoril še kako milijardo »amandmanov«, pa da bi vlada tako še več »prišparala« za se, kakor nam je to raztolmačil g. Pucelj. In kakšno delo sicer ima g. Pašić, kakor da vsak dan pride malo v radikalni klub opominjat svoje poslance (radičevskih poslancev z g. Puceljem vred pa sploh ni treba opominjati, ti so itak z vsem navdušenjem za vladni proračun!) naj pridno glasujejo, ker čim prej bo buđet »izglasovan«, tem prej bodo lahko šli domov.

Kakor tisti Oberst v »Fliegende« aus der guten alten Zeit: Also Kinderchen, nur vormittag hübsch fleissig stürmen, damit wir nachmittag nicht soviel zu stürmen haben werden...

Ne, ne. Le nič se bati za vlado. Za to dobro vlado, kateri se imamo zahvaliti, da nam je v naši državi danes ko v deveti deželi: da kmeta ne teže ne davki, delavca ne brezposelnost, industrijo in trgovino ne kriza itd., da se povsod cedita samo med in mleko ter se z eno besedo vsi kar potapljamo v samem blagostanju.

Samo hudobneži in zavidežji morejo želeči tej izvrstni vladi, naj bi jo kmalu vrag vzel.

★ **Predlaganje društvenih pravil.** Vsaka nova ali spremenjena društvena pravila je treba, kakor doslej, vložiti v 5 izvodih pri pristojnem okrajnem glavarju, odnosno pri policijskem ravnatelstvu v Ljubljani. Priložiti je treba kolek 20 Din za rešitev. Vloga mora biti kolekovana s 5 Din, vsaka priloga, kakor tudi vsak izvod pravil, pa z 2 Din, ako društvo ni oproščeno plačila takse, kar je treba izpričati s predpisano stampiljo. One takse, za katere ne velja oprostitev, je treba plačati

Občni zbor je izrekel zahvalo velikemu županu ljubljanske oblasti, ki je omogočil organizaciji, da je priredila serijo županskih »okovnih tečajev« po vseh krajih ljubljanske oblasti, ki so bili vsi prav dobro obiskani in imeli velik uspeh. Izboljšanje občinskega poslovanja se že kaže pri večini občinskih uradov in mnogi visoki upravni funkcionarji so izrazili odobro svojo pohvalo o tem napredku. Iz tega se vidi, kako na mestu je bila naklonjenost oblasti, ki je dovolila svojim uradnikom, ki so na licu mesta poučevali občinske funkcionarje o njihovih pravicah in dolžnostih. Denar izdan v ta namen, je imel za državno upravo samo največji hassek.

Občni zbor je odobril vsa poročila. Dolga in stvarna debata o posameznih poslovnih vprašanih organizacijskih zadevah in ukrepih, ki naj jih županska zveza podvzame v prihodnjem poslovnem letu, je pokazala kako vesno in stvarno pojmujejo naši župani svojo nalogo.

v vsakem slučaju. Vsaj dva izvoda pravil morata imeti originalne podpise predlagateljev, pri spremembi pravil pa z podpisovanjem upravičenih odbornikov. Pravila morajo ustrezati vsem točkam § 4. društvenega zakona. V interesu društev samih je, da so vse vloge popolne, ker so sicer društva sama kriva, ako se rešitev zavleče.

★ **Razglas.** Veliki župan vabi veroučitelje in učitelje na ekskurendnih šolah in na odd. za oddajene otroke ter nestalno nastavljene učitelje ženskih ročnih del, da predložijo vsaj do 5. aprila 1926 prijave za nagrade in potnine (vsako na posebni polji) v smislu razglašene bivšega višjega šolskega sveta v »Uradnem listu« štev. 8 iz leta 1923 s to razliko, da navedejo samo eno razdobje, in sicer od 1. januarja do 31. marca 1926. Veroučitelji naj pošljejo prijave naravnost Računovodstvu delegacije ministrstva financ, odseku za ljubljansko in mariborsko oblast, v Ljubljani, vsi ostali pa po okrajnih šolskih referentih na velikega župana.

★ **Kongres rezervnih častnikov v Zagrebu.** Udruženje rezervnih častnikov ima svoj letošnji zbor 23., 24. in 25. maja 1926 v Zagrebu. Ob tej priliki se bo ob udeležbi vlade, vojske, javnosti in inozemskih predstavnikov razvila z vsemi vojaškimi častmi zastava, katero je daroval Udruženju Nj. Vel. kralj. Prometni minister je dovolil vsem članom Udruženja brezplačno vožnjo (višjim oficirjem v I., nižjim v II. razredu). Člani naj se izkažejo s članskimi kartami in objavo, katero prejmejo od podpisane pododbor. Zagrebški pododbor bo skrbel za to, da bodo dobili člani, ki bi to želeli, primerno prenočišče in prehrano. Za člane, ki so državni uradniki, so se napravili koraki glede dopusta. O uspehu bodo člani pravočasno obveščeni. Rezervni častniki se vabijo, da se udeležijo zboru v čim večjem številu, po možnosti v uniformi. O vseh podrobnostih bodo obveščeni člani še ponovno in posebej, zato naj za sedaj še počakajo s prijavi, dokler ne bodo prejeli poziv glede načina in obsega prijave. — Udruženje rezervnih častnikov — pododbor Ljubljana.

★ **Za rezervne častnike.** Opozorjamo na člen 6. pravilnika ministrstva vojske in mornarice od 29. avgusta 1925, E. G. Br. 7489 (»Službeni vojni list« za leto 1925, str. 1585), s katerim se priznava rezervnim častnikom, kadar potujejo na orožne vaje, pravica za vožnjo z brzovlakom, in sicer višjim častnikom v I., nižjim pa v II. razredu. — Morebitne tozadevne ponovne nerednosti naj se javijo Udruženju rezervnih častnikov — pododboru v Ljubljani. Kar se tiče povračila potnih stroškov (dnevnic in kilometraž) rezervnim častnikom ob priliki potovanja na orožne vaje, je podvelo Udruženje rezervnih častnikov na tozadevno zahtevo pododboru v Ljubljani na merodajnih mestih potrebne korake, da se izpremeni čl. 256. zakona o ustroju vojske in mornarice. Istočasno se je izvršila na zahtevo pododboru v Ljubljani intervencija za izpremembo čl. 283. in 286. zakona o ustroju vojske v tem smislu, da se pravično urede prejemki rezervnih častnikov, kadar vrše vojaško dolžnost (plača v obliki dnevnic, dodatek za slugo in drva). Uspeh intervencij dopušča nado na skorajšnjo ugodno rešitev teh perečih stanovskih vprašanj.

★ **Hmeljarji, pozor!** Veliko število hmeljarjev je bilo, žal, tako neopredelnih, da so prodali svoj hmelj kupcem, ki ga niso hoteli ali niso mogli plačati. Ti kupci so računali nato, da bodo s pričakovanimi velikimi dobički lahko plačali blago. Ker pa cene hmelja nevdržno in naglo padajo, imajo špekulanti s hmeljem velike izgube, da se je bati marsikaterega poloma. Lahkovernim prodajalcem se nujno priporoča, da še pravočasno izterjajo kupnino za svoj hmelj, da ne bo prepozno.

★ **Umrj je v Železnikih znani trgovec in posestnik g. Gabrijel Thaler.** brat obmejnega borca Franca Thalerja v Št. Ilju v Slov. goricah in uglednega trgovca Rafaela Thalerja v Škofji Loki. Pokojni je bil načelnik okrajnega cestnega odbora za škofjeloški okraj, podžupan v Železnikih, načelnik gostilničarske zadruge za Selško dolino, odbornik Hranilnice in posojilnice itd. Po celem okraju je pokojni užival velik ugled. Njegova zasluga je

tudi, da stoji danes ponosna planinska Krekova koča na Ratilovcu. Njegovi številni družini in sorodstvu iskreno sožalje, pokojniku pa svetila večna luč!

★ **Žrebanje loterije Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami** se je vršilo 19. t. m. Glavni dobitke je zadela št. 16.656. Celoten seznam izžrebanih števil se priobči v nedeljskem »Slovenec«.

★ **Glede shoda lesnih delavcev na Borovnici,** o katerem smo v št. 65 našega lista od 19. t. m. poročali, da se je ponesrečil in da so ga sklicali »neodvisni«, oziroma »komunisti«, pod katerim imenom se v javnosti razume skupina, ki izdaja »Delavsko-kmetški list«, nas g. Albert Hlebec v imenu le-te skupine prosi, da konstatiramo, da tega shoda ona ni sklicala in da je izvedela zanj šele iz našega lista.

★ **Smrtna nesreča.** V soboto, 20. marca, je Ferdinand Vidic, učenec 2. razreda iz Št. Vida pri Stični rezal z nožem repo za živino. Pri delu pa mu je nož spodrsnil in deček se je zabodel ravno v srce. Kljub zdravniški pomoči je umrl deček v dveh urah.

★ **Srbkinje Prešernu.** Glavni odbor Kola srbskih sester v Beogradu je sklenil, da organizira obisk srbskih dam na grob našega največjega pesnika Franceta Prešernu. Srbkinje bodo prinesle in položile na Prešernov grob venec iz cvetic, nabranih širom Srbije ter žaro zemlje s Kosovega polja.

★ **Znižanje amandmanov za vseučilišča.** Državni podtahnik prosvetnega ministrstva Josip Pasarić je odpotoval v Zagreb in Ljubljano da se dogovori s poklicnimi krogi zaradi znižanja amandmanov za to vseučilišče.

★ **Iz uradnega lista.** Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast z dne 20. marca 1926 objavlja: Navodila za osnovo uslužbenških listov v resortu ministrstva za finance; Razpis glede potrdil o izvoru blaga iz Poljske; Razpis o ocarinjenju velicipedov in biciklov; Pravilnik o uporabljanju potniških državnih avtomobilov; Razglasil osrednje vlade, med njimi: 123. Tarifno obvestilo, da je voznina za seno znižana. 124. Popravka o direktnem blagovnem prometu med Trstom ali Reko na eni strani in postajami v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev na drugi strani.

★ **Osebnostne izpremembe v upravi zagrebškega gledališča.** Zagrebške »Novosti« poročajo s poučene strani, da bo namesto dosedanjega intendanta dr. Julija Benešića imenovan za intendanta zagrebškega gledališča banski svetnik Ivo pl. Mošinski. soprog operne pevke Vike Engel-Mošinski. Novi intendat bo imel na skrbi v glavnem samo ekonomsko stanje gledališča, dočim ostane umetnostno vodstvo v rokah Raića, Bacha in Rukavin.

★ **Delavske demonstracije v Zagrebu.** Za nedeljo popoldne je sklical Mestni delavski sindikalni svet javno skupščino, katero je pa policija prepovedala in razgnala delavstvo, ki se je zbiralo po ulicah. Kljub temu se je posrečilo par stotinam delavcev, da so prišli na Jelačićev trg in tam demonstrirali proti »tiranom« in za »rdeči Zagreb«. Policija je hitro napravila red.

★ **Izid občinskih volitev v Zemunu.** Minolo nedeljo so se vršile v Zemunu volitve v občinski svet. Dobili so: Hrvatska meščanska stranka (nosilec dr. Živko Bertić) 2 mandata; radikalna oficialna lista (nosilec prota Marković) 8 mandatov; neodvisna radikalna lista (Zika Jovanović) 4 mandate; nemški radikalni (Pius) 2 mandata; SDS (Stefanović) 2 mandata; nemška stranka (dr. Scherrer) 3 mandate; HSS (inžener Glomeš) 4 mandate; socialisti (dr. Stanišić) 1 mandat. — Vladne stranke so pri teh volitvah nazadovale. Radikalni so pri zadnjih volitvah dobili 1129 glasov in 15 mandatov, topot pa je njihova oficialna lista dobila 871 glasov in 8 mandatov. Njihovi disidenti z Ziko Jovanovićem na čelu pa se dogovarjajo z SDS, da postavijo skupnega kandidata za župana, in to načelnika pravosodnega ministrstva dr. Milana Kostića. SDS je dobila pri zadnjih volitvah 460 glasov in 3 mandate, topot pa 628 glasov in 6 mandatov. Radičevci so pri zadnjih dobili 6 mandatov, topot pa samo 4.

★ **Izid volitev v Vukovaru.** Nedeljske občinske volitve v Vukovaru so prinesle sledeči uspeh: dobili so radikalni 5 (preje 5), SDS 8 (preje 1), Nemci 1 (preje 1), Židje 1 (1), delavci 2 (2), hrvatski federalisti 8 (preje hrv. blok 15), radičevci 4 (preje v hrv. bloku).

★ **Roparji, ki so vlomili v blagajno tehnične fakultete v Zagrebu, ujeti!** V četrtek so pripeljali iz Maribora v Zagreb poklicna in mednarodna tatova Andorja Gruna in Josipa Heinala, ki sta, po vseh znakih sodeč, vdrla v noči od 4.—5. t. m., kakor smo tedaj že poročali, v blagajno tehnične fakultete v Zagrebu in takoj drugo noč v ravnateljstvo pisarno na gimnaziji v Pljuju. Ta dva mednarodna lopova so videli v Zagrebu razni ljudje v hotelu »Rojaluc« in »Palasuc«, kakor tudi v kavarni Corzo. Obledena sta bila elegantno ter govorila slabo hrvatski, rodom sta pa iz Ogrske. V raznih zagrebških trgovinah sta ku-

povala po izpovedi več tamošnjih trgovcev razno vlomilno orodje. Stara sta okoli 28 let. V Mariboru sta hotela tudi izvršiti nekatere vlome, kar se jima pa radi čuječnosti naše policije ni posrečilo. Tekom zadnjih dni sta bila oba drzna ptička zaslišana.

★ **Pekoc — otroški čevljiški prvovrstne kakovosti** se prodajajo do 25. t. m. po znatno nižjih cenah. Oglejte si cene v izložbah tovarov »Pekoc«, Ljubljana, Breg 20 in Aleksandrova c. 1.

SLUŽBO V ŽUPNIŠČU išče kuharica, ki je že bila v tej službi in ima dobra priporočila. Naslov se izve v upravi lista pod št. 1911.

Ljubljana

© **Dekle z biseri,** rimski igrokaz v 5. dejanjih se ponovi na splošno željo občinstva še v nedeljo dne 28. t. m. ob pol 4 popoldne na Ljudskem odru v Ljubljani in sicer zadnjič v tej seriji, na kar se p. n. občinstvo opozarja.

© **Ljudski oder v Ljubljani obvešča** članstvo, ki je sodelovalo pri igri »Dekle z biseri«, da se vrši v soboto, dne 27. t. m. ob pol 8 zvečer generalna vaja za to igro, ki se ponovi v nedeljo, dne 28. t. m. ob pol 4 pop. Točno in polnoštevilno!

© **Geografsko društvo na univerzi vabi** svoje člane in prijatelje planin na svoje 4. predavanje, ki ga priredi danes zvečer ob 6 v kemični predavalnici drž. realke. Predava g. dr. H. Tuma o krajevnem imenoslovju naših Alp. Vstop prost.

© **Umrj je v nedeljo dvorni svetnik v p. g. Mohor Pirnat.** Pogreb bo danes popoldne ob 4. uri.

© **Jubilej dela.** Gospa Červan v Rožni dolini praznuje danes 40 letnico nepretrganega službovanja v ljubljanski tobačni tovarni. Jubilatka je še čila in zdrava. Cestitamo in želimo vse najboljše tudi mi!

© **Obveščam p. n. občinstvo,** da prevzemam od danes naprej avtovožnje tudi v Italijo. Pavel Stele, avtotaksi, Poljska cesta 3, telefon 942.

© **Smrtna kosa.** Včeraj zjutraj ob pol 8. je umrl na kliniki v Zagrebu g. Ivan Jerše, trgovec na Sv. Petra cesti v Ljubljani. Blag mu spomin!

© **O razvoju rastline in raznih vplivih na razvoj** predava v torek dne 23. t. m. ob 8 zvečer dr. Angela Piskernikova. Predavanje se vrši v I. nadstropju deške ljudske šole na Cozjovi cesti (Gratnu). Vstop prost!

© **Zagoneten roparski napad na Sv. Petra nasipu.** V nedeljo zjutraj se je raznesla po mestu hrupna vest, da se je izvršil po noči na Sv. Petra nasipu v bližini Zmajevnega mostu pred Rohrmanovo hišo roparski napad. Kratko smo o tem poročali že v nedeljski številki, naknadno smo pa dobili o tem zagonetnem napadu od policije še tele. podatke: V četrtek je prišel iz Zagreba v Ljubljano brezposelni natak Rudolf Pavšer in sicer kot trdi sam, da nakupi za nekoga iz Zagreba tu v Ljubljani gramofonske plošče. Ko se je vračal okoli poldnavajste ure po Sv. Petra nasipu proti kolodvoru, je stopil nenadoma predenj izra drugega kostanja od mosta neznan meški, ki je brez vsake besede naperil n-nj samokres in ga izprožil. Kroglja mu je prodrla desno ramo in on je prestrašen in v sled bolčne padel. V tistem hipu pa se je sklonil ropar k njemu in mu ukradel iz žepa listino, v kateri je imel Pavšer baje še 4000 Din denarja, in mu je vzel tudi srebrno uro in verižico, vredno 1000 Din. Nato pa je ropar pobegnil. — Ko je čul stražnik na mestu strel v smeri od kavarne, je šel takoj tja, toda že na korcu mostu mu je prišel nasproti obstrljeni Pavšer, ki mu je obrazložil dogodek, kot smo ga op'sali. Pavšerja so peljali takoj v bolnico, kjer so ugotovili, da rana v desni rami ni posebej nevarna, ker je šla kroglja skozi sukno, suknjič in perilo. — Takoj po napadu je bilo na licu mesta več policijskih agentov in stražnikov, ker je bila to noč policijska straža radi dogodkov, ki so se izvršili na Planini ojačena, vendar ni nikdo in tudi stražnik, ki je bil prav blizu napada, v del k tega napadlaca. Na robu nasipa Ljubljanske so n šli belgijsko browning pištolo, na licu mesta pa eno celo patrono in en izstreljen naboj. Ovi, ki je streljal, je torej najprej repiral pištolo, pri čemer je odletela neizstreljena patrona in je še le na to ustrelil, nakar je odletel prazen naboj iz pištole. Pavšer je povedal v bolnici, da je bila noč temna in roparja ni mogel razločiti v obrazu in ve samo, da je bil majhne in šibke postave. Policija je uvedla takoj obsežno preiskavo po mestu, ki pa ni imela nobenega uspeha. Včeraj se je odpeljal policijski uradnik tudi v Trbovlje, kjer je obstrljeni Pavšer doma, in pa v Zagreb, kjer je bilo njegovo zadnje bivalšče in odkoder je po lastnem zatrdilu prišel v Ljubljano nakupovat za nekoga gramofonske plošče. Vsekakor je ta slučaj precej zagoneten in zapleten vendar upa policija, da bo v kratkem pojasnila, kako se je zadeva vršila. Ropar si je izbral za napad pripraven prostor, ki ni po nobeni luči razsvetljen.

© **Za prijatelje prirode.** V izložbi cvetličarne Nizza v Prešernovi ulici št. 30 je razstavljena 44 cm visoka in 33 cm široka plastična podoba in poleg nje je listek z napisom: »Spomenik življenja. Plastična podoba iz prirodnih predmetov v prirodnih barvah. Nova posebnost. Lastni izum. Na prodaj!« Ta podoba znači prebujenje prirode iz zimskega spanja in je jako spretno in okusno sestav-

Na prošnjo tvrdke Au. SULTAN, CONSTANTINOPLE, so prošn 86 komandov pravil

perzijskih prepro g

katerih naslovnik ni pravočasno prevzel. Prodato so tudi posredni komadi dnevo od 9 do 12 in od 2 do 6 v skladišču špediteja I. RANZINGER. Prodaja se je pričela v ponedeljek zjutraj. 1947

Ijena v umetno pokrajinsko celoto iz tistih rastlinskih in živalskih predmetov, ki se dobe spomladi okoli velike noči v hišah in zunaj v prirodi. Na zeleni trati stoji bel spomenik ne-navadne oblike. Iz ličnega štirioglatega pred-stavka z vzbočenim napisom se dviga pol kur-jega jajca, iz katerega gleda glavica čivka-jočega piščeta, na tem jajcu stoji pokonci debelo gosje jajce in na vrhu je bel metulj, citrončкова samica, z razprostrtimi krilci. Iz spomenika razteza mačkov grm svoje šibi-naste vejice s sivimi in rumenimi maščami. Na desni strani sedi na tleh bradati palček, obločen v obleko pristnega oblačnega blaga, drži v rokah dleto in kladivo ter dodeluje spomenik v spodnjem delu; a na drugi strani sta rdečkastorjavo kurje in bledomodrikasto rdeče jajce in nad njima razprostrta svoji krili krasni podnevni pavlinček. V ozadju na rav-nini raste grmičje z leskovimi abronki in vrbo-vimi maščami. Nad ravnino se vidijo hribi, gore in snežniki s hišico, z lesenim kozolcem, golim drevjem, zelenimi smrekami in z belim snegom. Razun omenjenih metuljev je še več drugih spomladnih živalic v duplini podobne dobi. Na primer, v mestih svoje trajno biva-lišče. Jajca, seveda izpraznjena in na poseben način prirečena za p-dobo in vsi drugi pred-meti so pristno prirodni. Pri sestavi podob se je za podlago rabil les, nebo in nekatere druge reči so pobarvane s stolčnim lame-njem. Tudi secesionistični okvir iz temno-rdečkastega črečnjevega lesa v prirodni brvi je okrašen s prirodnimi rastlinskimi predmeti in sicer iz neobeljenih leskovih palčic, ore-hovih lupin, mecesonovih storčev ter iz drugih podobnih reči. Podoba ima glavni namen in pomen, da ohrani in kaže prijateljem prirode njeno pristno lepoto. Take podobe je začel prvi izdelovati po lastnem izumu in okusu Fr. Rojec, ki je menda še zdaj edini večak v tej stroki in je to njegova četrti podoba te vrste. Podoba je jako prikupljiva ter izdelana na način, ki ji ohrani trajno trpežnost. Druge po-drobnosti in posebnosti naj si vsak, kdor more, sam ogleda na podobi, na željo pa rad vsakemu posreže z ustmenimi ali s pismenimi podatki izvršitelj te podobe.

○ **Tatvine koles izpred sodne palače** se ponavljajo vsako leto in se je že tudi letos pričela ta sezija. Tam je namreč za take ptice najbolj ugoden prostor. Kolesar ima opravke na sodišču in ker ne sme kolesa peljati v sodno palačo, ga mora pustiti pred glavnim vhodom. In ker se na sodišča večinoma vsak deli časa zamudi, kot pa pričakuje, imajo tatovi najlepšo priliko in izbijo kolesa, posebno ker nihče ne pazi, kdo je kolo pripeljal in kdo ga odpelje. Tako se je pripetilo tudi železničarju Ivanu Korošinu, ki je pustil svoje kolo pred sodno palačo. Ko se je vrnil kolesa ni bilo več. Ukradeno kolo je bilo staro črno ple-skano in vredno okoli 1000 Din.

○ **Najnovije bluze. KRISTOFIČ-BUČAR.**

○ **Pisalni stroj, nov, sistem Erica** se proda. Naslov se izve v uredništvu »Slovenec«.

○ **Prinesite do 25. marca.** Oglas, ki je izšel pod naslovom »Veliko denarja izgubite« v našem dnevniku 14. marca, je vzbudil našo pozornost vsled njegovega zagonetnega bese-dila, tembolj, ker se gre tu za staro, dobro poznano trdiko Carl Pollak, d. d., Ljubljana, katere reklama je bazirala dosedaj vedno na strogo realni podlagi. V interesu naših cenj-bralcev smo tozadevno poizvedovali ter mora-mo reči, da pripravila tt. Carl Pollak v resnici dragoceno in praktično presenečenje. Več po-vedati nam za enkrat ni dovoljeno, zamoremo pa našim cenj. bralcem z mirno vestjo sveto-vati, da sledijo oglaš s polnim zaupanjem. V slučaju, da je oglaš v tem listu že izrezan, preskrbite si takoj en eksemplar našega časopisa od dne 16. marca do 18. marca, even-tuelno v naši upravi. Sigurno se ne boste kesali.

Črnomelj

V čast vsem Jožetom. V četrtek zvečer pred praznikom sv. Jožefa je mestna godba pod vodstvom novega kapelnika g. Teodora Spicmausa prvič v novem letu zaigrala na trgu kot voščilo vsem Jožetom. Nekateri čla-ni godbe so bili za to, da bi, kakor nekdanj zaigrala mestna godba vsakemu godovnjaku posebej podoknico; proti temu pa je bil god-beni odsek mestnega odbora in sicer iz upo-števanja vrednih razlogov. In zato, da ne bi mestna godba zamerila ne godbenemu odseku in ne Jožetom, zato je zaigrala na trgu vsem skupaj Dobro so jo pogodili.

Smrtna kosa. 17. marca smo pokopali Marijo Mišica iz Kočevja št. 8, 15. marca so jo našli v postelji mrtvo; prejšnji dan je še ho-dila.

Nesreča. 18. marca se je hudo ponesrečil Jožef Stukelj iz Petrove vasi št. 4. Pri nalaga-nju drv v gozdu mu je težek hlec zlomil nogo, odpeljali so ga v bolnišnico v Kandijo pri Novem mestu.

Nesrečna smrt. Stefan Gorše iz Zapudja št. 27 pri Dragatušu, star 76 let, je odšel pred petimi tedni od doma, ne da bi povedal doma-čim, kam gre; s seboj je vzel 100 dinarjev, katere je zaslužil v pretekli jeseni. Domači so mislili, da je šel kakor po navadi kam v Poljane pokrivat strehe. Ko ga čez štirinajst dni ni bilo domov, so začeli domači popraševati za njim; vozniki, ki vozijo les v Črnomelj, so pravili, da so ga videli v Črnomlju. Toda vse popraševanje za njim v Črnomlju je bilo zastoj. Ko so se na praznik sv. Jožefa vozili otroci v čolnu po Lahini pri Črnomlju, so opa-tili v vodi pod Jermanom v Loki utoplenega

moža, v katerem je spoznal Ivan Gorše iz Za-pudja svojega očeta. Na utopljencu ni bilo opaziti nobenih znakov nasilstva. Mož je naj-brž zašel po nesreči v vodo. V soboto so ga pokopali na pokopališču v Vojni vasi pri Črnomlju.

Maribor

□ **Podružnica »Slovenčeve« uprave v Mariboru** prosi vse cenj. naročnike, naj ob priliki premestitev ali dopustov v lastnem in-teresu pravočasno obveste upravo, ker je v nasprotnem slučaju nemogoče, da bi se jim do-stavljali časopis neopretrgano in nemoteno na novo mesto. — Obenem prosimo, naj se nam event. odpoved časopisa javi dva ali tri dni pred pretekom dotičnega meseca, ne pa šele tedaj, ko pride inkasant po naročnino za na-slednji mesec, pet ali šest dni po prvem. Red in točnost bodi na obeh straneh, tudi pri pla-čevanju naročnine.

□ **Ljudski oder v Mariboru** je priredil v nedeljo 21. t. m. v narodnem gledališču za Lajteršberško izobraževalno društvo Finžgar-jevega »Divjega lovca«. Posebnost te predsta-ve je bila ta, da mariborska javnost za njo ni vedela in vendar je bilo mariborsko gle-dališče popolnoma razprodano in dalje da je predstava bila v resnici ljudska. Naj bi se na-še gledališče večkrat v take namene uporab-ljalo in vsekako je bilo lepo od uprave, da daje gledališče na razpolago tudi izven svojih predstav. Predstava je bila dobro naštudira-na in se ji je poznala večja roka režiserja g. Furjana, ki je igral hkrati Zavrnika z vsem njemu lastnim umevanjem in podajanjem. Prav dober je bil zlasti Tonček v osebi g. Eichmeistera, zaostajali pa tudi niso drugi igralci, da sodimo s stališča diletantov, ki so pa svoje vloge izvršili preko tega okvira. Poznalo se je, da so začetniki, da pa vzbujajo veliko upanja, da postanejo dobri igralci in igralke. Med odmorji je igral orkester ljudske-ga odra. Ljudskemu odru na tem častnem uspehu častitamo in želimo, da gre po tej poti dosledno dalje.

□ **Mariborski časopisi.** Iz demokratiških krogov izvemo, da se v kratkem času tudi v mariborski tiskarni izvrše važne izpremembe. Pravijo, da tudi »Tabor« leže spat. K nam pa se naselijo ata »Narod« in to iz dveh razlogov: prvič, ker so pri nas začeli izhajati in drugič, da se tudi na njih izpolni Prešernova: »Ena se želja je tebi spolnila, v zemlji domači da truplo leži...« Mi čakamo aprila, do tedaj pa prepuščamo »Taborju« in »Jutru« uporabla-nje njima tako ljubega: slišati travo rasti.

□ **Velika razstava domačih zajcev** in iz-delkov iz zajčjega krzna, prirejena v Mari-boru od prvega zajčjerejskega društva za Slo-venijo v Mariboru 19., 20. in 21. t. m., ki je bila obenem tudi ena največjih te vrste v državi, je bila zastopana z 87 vrst živali 20ih pasem in sicer: pasme Black and tan 9, mali srebrnjak 10, rumeni srebrnjak 2, veliki sre-brnjak 6, francoski mrkač 2, renski lisec 2, marburški kunec 2, Alaska 2, turinski kunec 1, Havana 11, Angora 6, modri dunajčan 10, veliki chinchila 3, zajčar 4, japonski 2, belgijski velikan 5, holandec 2, runski kunec 2, her-melin 2 in križanec 4. Izmed razstavljenih zajcev je bil najlepši križanec-črnolisek s te-žo 640 kg. Nagrajenih je bilo skupaj 54 ži-vali in sicer: 8 z zmagovalno, 1 s častno, 16 z I., 16 z II., 7 z III. nagrado in 6 s prizna-njem. Kot ocenjevalec je fungiral g. Franc Stiegler iz Grada, ker tovrstnih strokovnja-kov doma še ni. Okusno je bila prirejena tudi razstava izdelkov iz zajčje kože, volne in usnja. Razstavilo je 20 gojilcev. Razstavo so posetili zastopniki državnih uprav, učenci 16 šol iz mesta in okolice, med njimi srednje šole in zlasti vinarska in sadjarska šola. Skup-no je obiskalo razstavo 724 oseb. Razstava je bila prirejena v namenu propagirati med šir-šo javnostjo zajčjerejo ter javnost opozoriti na gospodarski pomen te panoge, zlasti pa za-četi z nazornim poukom glede uporabe kožu-hovine, volne in usnja. V Franciji, Belgiji, Holandiji in Nemčiji je gojenje zajcev in zajčja industrija na tako visoki stopinji, da žive milijoni prebivalcev samo od zajčjereje, pri nas pa te izdelke drago plačujemo in se nismo postavili še na lastne noge. Razstava je bila začetek novega gospodarskega pokreta. Pri-dobila si je novih prijateljev ter je prihodnja zamišljena v še večjem obsegu. Društvo, ki je priredilo to razstavo, vodi g. stavbni svetnik Steinbrenner.

□ **Občni zbor zveze čebelarških podruž-nic** za mariborsko oblast se je vršil v nedeljo 21. t. m. ob številni udeležbi. Po delegatih je bilo zastopanih 20 čebelarških podružnic. Osrednje društvo sta zastopala g. rač. nadsvet-nik in urednik »Čebelarja« August Bukovec in tajnik Joža Okorn. Za poslovno leto 1926-27 se je izvolil sledeči odbor: predsednik g. Ivan Jurančič, čebelarški učitelj odborniki: Tomo Kurbus, Ljudevit Černež, Priol, Zorman, Pe-čar, Pihl Ribič, Turk in dr. Bratanič. Sklenilo se je, da se organizacija spopolni, da se usta-novi mesto polovalnega učitelja za maribor-sko oblast in dale so se smernice podružnicam za uspešno delovanje. Dalje se je sklenilo, da naj se podpre od velikega županstva raz-dele sporazumno z zvezo in da se organizira zatiranje čebelnih kužnih bolezni. 2. maja t. l. se vrši v Mariboru tečaj o kužnih boleznih za zastopnike vseh podružnic.

□ **Pogreb Čiča in Zlaktiča** se je izvršil v soboto zvečer ob 8. na mestne stroške. Na Pobje sta vozila samo 2 voza. Justificirana

je spremljal na zadnji poti tudi g. senatni predsednik nadsv. Sterger.

Celje

○ **Francoski krožek** priredi jutri, v sre-do ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma svojo prvo prireditev z naslednjim spo-redom: »Francoska himna«, poje pevsko dru-stvo »Ojka«, »Slavospev francoskemu jeziku« (Kazimir Gulevič), »Hjalmarovo srce« (Le-conte de Lisle), »Slovo Marije Stuart« (Be-ranger), »Stara mati« (Frideric Bataille), »Prijateljstvo« (Nodier), temu sledita dva igrokaza in sicer »Vdova s kamelijami« in »Posledica prvega zakonca«. — Predprodaja vstopnic v čevljarni Adrija.

○ **Usmiljenim sreči!** Tukajšnja državna krajevna zaščita odda v pošteno hišo zdravo, 15 let staro deklico, ki je dovršila mestno šolo. Deklica je brez staršev in bi se lahko vzela za svojo. Nadaljnje poizvedbe da državna kra-jevna zaščita dece in mladine v Celju.

○ **Samoumor ali nesreča.** V nedeljo, dne 21. t. m. so potegnili iz Savinje med Petrov-čami in žalcem nekdanjega komija pri trdki Stermecki v Celju Pankracija Poteko. Umrli je bil že dalje časa na bolniškem dopustu, ker je bolehal na tuberkulozi, Ker ga je ta bolezen zelo trla, se sumi, da je v opusu iz-vršil ta samomorilni korak, ni pa tudi izklju-čeno, da bi se bila zgodila kaka nesreča.

○ **Pevska vaja** Katol. prosv. društva se vrši v sredo zvečer ob 8. uri v opatiji. Ker nastopi zbor pri materinski prireditvi dne 25. t. m., mora priti vsakdo k tej pevski vaji.

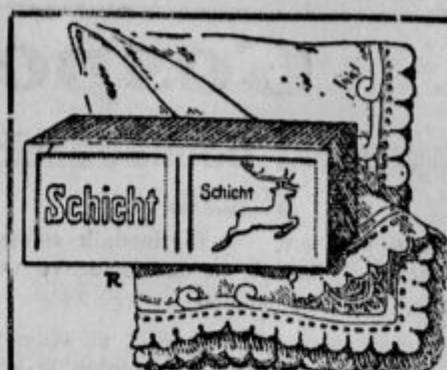
○ **Vojška straža** ustrelila civilista. V ne-deljo zvečer ob pol 11 se je dogodil v bližini okolišnega pokopališča tragičen slučaj, kate-rega žrtve je p-stal komaj 25letni Karel Sve-dovnik, cementni izdelovalec doma v Gaber-jah. Imenovan je v nedeljo kakor po navdi spremljal proti domu svojo zaročenko in se nato mimo okolškega pokopališča vračal proti domu. Šel je po poti, ki vodi proti vrhu hriba, na katerem je pokopališče. Malo proč od vrha hriba sta steli v bližini ograje ob poti 2 vojaški osebi. Svedovnik je stal takrat le 50 metrov proč od smodnišnice. Zato mu je eden vojakov takoj zahteval »stoj!« Na vprašanje kam da gre, je odgovoril takoj: »Ja idem kuč!« Mogoče je za tem napravil kak gib ali se je malo prem knil, kar je podalo straži povod da je ponovno zaklicala »stoj!« Sve-dovnik pa je pri tem zagrešil nepremišljenost, da se je ponovno prestopil en korak na levo. Ker je bila tema, ni videl, da je pri tem stopil v jarek in se pri tem nehote nagnil proti tlom. Vojka sta vsled tega mislila, da hoče pobeg-niti ali se skriti, vsled česar je oddal eden od njih strel. Strel je zadl Svedovnika v prsa in je šel od leve strani na desno skozi oboja pljuča in srce. Vojka sta ranjenca spravila v vojašnico na Gaberje, od koder so ga od-peljali v bolnico. Popis dogodka, kakor ga pri-občujemo je podal Svedovnik sam v celjski bolnici. Ravnokar smo sprejeli vest, da je stanje Svedovnikovo zelo slabo in da se na-haja že v agoniji. Vsek čas pričakujejo smrti. Predslojeji slučaj naj bo občinstvu v ponoven opomin da se ne približuje vojaškim objek-tom, posebno pa ne ponoči. Straže imajo stro-g nalog da se nikdo ne sme približati vojaškim objektom nad 100 korakov.

Trbovlje

○ **Reducirani delavci na Doberni.** Vseh odpuščenih delavcev 15. marca na dnevnem kopu Doberna je 250. V ponedeljek je šla de-pulacija teh odpuščenecv na rudarsko glavar-stvo v Ljubljano, da izprosi od tega urada po-sredovanje, da jih sprejme podjetje Dukič. Na ministerijalni komisiji je izjavil g. rudar-ski glavar, da se nadaljnje redukcije ne bodo vršile, odnosno, da se bodo delavci zaposlili pri Dukiču, vendar je TPD delavce odpustila in s tem pokazala, da pred rudarskim glavar-pač nima prevelikega respektja. Med delav-stvom je gibanje, da se zahteva sprememba na tem uradu.

○ **Občinske volitve.** Naši Kristanovci — ali kako bi jih človek že imenoval — v seda-nji volivni borbi za občinske volitve nimajo sreče. Pod različni imeni sklicujejo shode in primorani so le o onem govoriti, kar so dali na dnevni red, ker jim delavstvo o drugem ne da govoriti. V nedeljo so priredili v Hrast-niku shod, drživali so tudi na tem flasko. Ko-munisti ali neodvisneži so tudi napravili ne-kaj shodov, stvar so si pa jako poslabšali s svojim dolgobesednim gosp. Marcelom. Si-ker tudi ti pozivajo delavce, da vržejo kroglice v njihovo skrinjico, delavstvo pa, dobro ve-doč, da bi bil vsak glas, njim oddan, razve-ljavljen in da župana tudi ne dobe, se obra-čajo in zatrujejo, da bodo raje oddali krog-lice za Slovensko ljudsko stranko, ki ima prvo skrinjico. Druge stranke, ki so se večinoma ustanovile ob času volitev, ob današnjih vo-litvah ne pridejo v poštev. Tembolj se mi ve-selimo, ker upamo, da zmaga prvič v Trbov-ljah Slovenska ljudska stranka s prvo skrinji-co. Načrt dela, ki ga je zasnovala naša kra-jevna SLS, bomo tudi pravočasno objavili in iz njega je razvidno, da je naša stranka na-čelna, se bori vztrajno za vse delovne sloje in obeta, kar lahko stori in bi že bilo storjeno, ako bi mi sedeli na občini. Brezrogofno se mora pa v prvi vrsti pomagati našim vpo-ko-jencem in reduciranim rudarjem z ustanovit-vitvijo socialnega urada na občini.

○ **Is občinskih zaporov** ušla. Po Trbov-

Nikoli ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša potvorba.

Nikoli ni Schichtovo milo poškodo-valo kosa perila.

Vedno je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi ceno Schichtovemu milu tudi znižali, če bi hoteli: rabiti cenejše surovine in posvečati manjšo pozornost skrbni izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše geslo je neomajno:

Schichtovo milo je najboljšel!
Pristno le z znamko Jelena.

Ujah se je že dalje časa klatila slaboumna žen-ska po imenu Katarina-Barbara Smit s pet-letnim nezakonskim dečkom. V petek so jo hoteli odgnati policijskim potom v njeno ob-čino Jurkloster, pred odgonom so jo pa še za-prli v občinski zapor. Na nepojasnen način je pa žena ušla iz zapora.

Prekmurje

† **Franc Lukač.** V noči od 16. na 17. t. m. je umrl v Krogu, v vasi, ki leži uro hoda zapadno od Murske Sobote, g. Franc Lu-kač, posestnik in minar na Muri. Pokojnik je bil neka posebnost: bil je orjaško močan, a izredno hladnokrvne narave. Dosegel je vi-soko starost 70 let. Zapustil je številno dru-žino, katero je vso vzgojil v lepem krščanskem duhu in narodno zavedno. Sprva je bil ribič, pozneje pa si je s svojo vztrajno pridnostjo toliko pridobil, da si je kupil mlin ob Muri. Toda pokojni zasluži še v drugem oziru, da se ga s hvaležnostjo spominjamo. V prvih dneh meseca junija l. 1919. je pokojni tvegoč lastno življenje in obstoj svoje velike družine v zgodnjih jutranjih urah prepeljal čez Muro g. Bejeka Stefana, inteligentnega kmetskega fanta iz Kroga, ki je šel po naročilu prekmur-skih slovenskih rodoljubov v Maribor k ge-neralu Maistru s prošnjo, da zasede z južo-slovenskimi četami Prekmurje in da reši Slo-vence onkraj Mure mažarskega boljševizma. Mura je tedaj ravno narastla, a niti Lukač niti Bejek se tega nista strašila in sta srečno prečolnala niže krožanskega broda, katerega so imele zasedene boljševiške čete, Muro. G. Bejek se je na štajerski strani najprej oga-sil pri g. župniku Mešku na Kapeli, katerega se še danes z največjo hvaležnostjo spominja, odkoder je odšel v Maribor, kjer ga je v od-sotnosti generala Maistra sprejel g. major Ankerst. Oglasil pa se je tudi pri okrajnem gla-varju in s tem s pomočjo pokojnega Lukača lepo izvršil svojo težko, a lepo nalogo. Za pre-voz si je pokojni France izgovoril le dva za-vitka tobaka. Bil je namreč vnet kadilec pipe; pod boljševiško ero pa v Prekmurju skoro ni bilo mogoče dobiti tobaka. G. Bejek mu je to željo seveda izpolnil, toda največje veselje njegovo je bilo, da je gospod Bejek srečno opravil v Mariboru. — Krščanskemu možu in zvesti slovenski korenini, ki ni nikdar skri-val teh dveh svojih vrlin, večni spomin in po-koji!

Beleške

△ **Odpuščanje delavcev Trboveljske pre-mogokopne družbe** bi »Jutro« rado izkoristilo v svoje namene. V petkovem članku se z vso vehemenco zaganja v poslanca dr. Korošca in Kremžarja radi debate o ministrstvu za šume in rude. Trdi, da je bil govor posl. Kremžarja »direktna olajšava« za TPD. Mi ugotavljamo le, da ta govor ni bil le nobena »olajšava« za TPD, ampak najostrejša z dejstvi podprta ob-tožba proti TPD. Natančno je pokazal stanje akcijskega kapitala TPD od leta 1873 pa do danes ter ugotovil na podlagi bilance, da del-nice TPD še danes nosijo več ko zlate divi-dende. Ugotovil je, da je TPD na račun svo-jega delavstva vedno iskala »stikov« z vlada-jočimi strankami, kar gospodje TPD sami pri-znavajo. Ugotovitev, da je TPD imela ozke stike s SDS, ki je bila leta na vladi, da pa je sedaj TPD odkrito prešla k radikalom in ra-dičevcem, ker so ti nositelji režima, ta ugo-tovitev je resnična, za SDS sicer neprijetna, za našo javnost pa potrebna. »Jutro« bi rado videlo, da bi bili naši poslanci napadali le radičevce. Ta želja od strani SDS nam je tudi umljiva. Toda sedanji grehi pri TPD na na-šem delavstvu niso nič drugega kot pomnože-no nadaljevanje prejšnjih grehov izpod reži-ma PP, ki je TPD pomagal leta 1923 metati delavce na cesto. Tudi to je treba ugotoviti danes zato, ker se »Jutro« dela, kakor da bi se bilo ravno ono edino vedno potegovalo za delavce. Dogodki iz leta 1923 in 1924 še niso pozabljeni. Ravno tedaj so bili poslanci SDS edini, ki so imeli korajžjo trboveljske delavce braniti pred izkoriščanjem in nasilji. Tej svoji nalogi bodo ostali zvesti in jo bodo vršili do konca, pa naj bo to »Jutru« prav ali ne.

Gospodarstvo

Zagrebaški pomladanski sejem.

Razstava plakatov. — Predsednik sejma o Slovencih. — Zagreb na dan otvoritve vele-sejma.

Zagreb ima od 21. do 28. t. m. svojo pomladansko izložbo — omejeno letoš na vino, avtomobile, gospodarske stroje, radioaparate in izložbo plakatov. Ker so bili vsi razstavniki prostori vedno oddani, so bili agilni prireditelji mnenja, da se lahko priredi sejm tudi dvakrat na leto — in niso bili prevarani v svojem pričakovanju.

Tudi topot je površina razpoložljivega prostora zavzeta od zgoraj navedenih panog tukajšnje trgovine. Torej ni stagnacije in pomankanja kapitala v trgovini? Ali pa je petdesetprocentni popust najemniške takse bil magnet, ki je pritegnil v resnici dokaj impozantno število razstavljalcev?

Sigurno je, da našim vinskim trgovcem in producentom razstavljanje ne bo veliko koristilo — cena naših vin je višja od one italijanskih in francoskih. Avtomobilska stroka, ki bo menda od sedaj naprej zastopana samo v Zagrebu, lahko pričakuje večjih uspehov, posebno pri praktičnih majhnih vozilih. Da bo z davki preobremenjena pokrajina postala resen in velik konzument za poljedelske stroje — tudi razstavljalci sami najbrž ne pričakujejo.

Glavna atrakcija, novost in originalna ideja tega pomladnega velesejma je torej razstava plakatov. Misel je bila ta, pokazati ljudem razliko med našo in tujo plakatno reklamno produkcijo. Dati domačemu življu pobudo k agilnejšemu in smotnejšemu udeleževanju pri tem, ne ravno malo važnem organu uplivanja na vse plasti prebivalstva. Organizatorji so hoteli biti nekakšni indirektni učitelji: glej, kako sijajne plakate ima tujina in kako mizerna je naša domača produkcija. In poleg tega še za koliko dražja! Dokaz, da je dražja, se jim bo mogoče posrečilo — vsaj z ozirom na tiskarske cene, ki so pri nas za trobarvni tisk večje kot drugod za osembarvni (že mnogo bolj dvomljivo je zadržalo, da se dobi v tujini že za petdeset frankov skica, ki se plača pri nas s tri do štiri tisoč dinarji — vrednost onih petdesetfranknih načrtov si zelo lahko predstavljamo — tudi če upoštevamo ono ogromno konkurenco, ki je doma med slabšo situirano bohemo velemed); nikoli pa se jim ne posreči (z sedaj razstavljenim materialom) prepričati svet o domači inferiornosti. Konstatacija: tu razstavljen domača produkcija je povsem neoriginalna, nezanimiva in neumetniška. Toda tu razstavljeni inozemski plakati so mogoče komaj za las boljši (oboje-stranske izjeme seveda izjeme — tam mogoče tri, tu deset slik). Je to retrospektivna, toda zelo, zelo nepopolna razstava plakatov od približno one dobe, ko je plakat postal v resnici produkt, ki se je pričel zavedati svojega edinega pravega namena: vzbuditi pozornost publike, ne da bi bil žaljen estetičen čut opazovalca. In temu ni dolgo. Moderna veda, ki proučava psihologijo mas, se sicer že precej časa intenzivno ukvarja s plakatom — v praksi pa so bile presajene šele v vojni in povojni dobi. In teh poučljivih in v svoji učinkovitosti resnično interesantnih reklamnih vrednosti — razen kot rečeno, približno slabe deseterice izjem — na tej razstavi ni opaziti. In to je škoda, ker je v njej zakopano mnogo truda in dela.

Ko je vodstvo priredilo z žurnalisti na predvečer otvoritve skupen izprehod po razstavi in se sestala potem vsa družba v restavracijskih prostorih pri malici, je izrekel predsednik sejma, tukajšnji industrijec in trgovec Fran Prevedan, med ostalim tudi stavek na naslov Slovencev: »Vi Slovenci nas smatrate za nekakšno škodljivo in konkurenčno vašo trgovino. Temu pa ni tako — ni naša najmanjša želja, da bi koristilo naše delo tudi vaši ožji domovini, da bi bile naše zveze tako intimne, da bi vsak naš uspeh bil tudi uspeh Slovenije.«

Slovenija gotovo ne najde, da so vsi zagrebški pridobitniki krogi njeni škodljivci — razumljivo pa je, da se boji onih »intimnih« zvez z nekaterimi denarnimi podjetji, ki ji ogrožajo njeno gospodarsko in kulturno samostojnost. Poštenega, skupnega dela s Hrvati se pa Slovenija nikoli ne bo branila. In ravno sedaj je moment bolj ugoden kot le kdaj prej: uspeh in obstoj enega kot drugega naroda je mogoče samo takrat, če se ubranita zanjke, ki jo je vrgla čaršija obema za vrat.

Kaj bi bilo z intimnim sodelovanjem, če bi se to izkazalo najprej v skupni obrambi vitalnih pravic obeh narodov? Stane M.

Hrvatska eskomptna banka, Zagreb. Na seji ravnateljstva, ki se je vršila dne 19. marca letokega leta, je obveljal sklep, da se ima vršiti redna glavna skupščina za minulo poslovno leto dne 10. aprila t. l. ob 5. popoldne v društvenih prostorih. Glavni skupščini bo predložena bilanca za leto 1925, ki zaključuje s čistim dobičkom Din 2.350.801.18 na delniško glavnico Din 140.000.000.—. Nadalje je sklenilo ravnateljstvo, da se predlaga glavni skupščini, naj se plača dividenda 12 odstotkov na delnico nom. Din 100, torej po Din 12 in da se pripiše izrednemu varstvenemu zakladu

Din 2.000.000, pokojninskemu skladu 1.000.000 dinarjev, v dobrodelne namene Din 300.000, na novi račun se pa prenese Din 1.611.501.65.

Ravnateljstvo Jugoslovanske banke d. d. v Zagrebu je na seji z dne 15. t. m. ugotovilo za poslovno leto 1925. čisti dobiček od 14 mil. 800.295 dinarjev 57 par na delniško glavnico 100 milijonov dinarjev. — Glavni skupščini, katere se vrši na dan 27. t. m. ob 4 popoldne v sejni dvorani Jugoslovanske banke d. d. v Zagrebu, se bo predložilo v odobrenje izplačilo 11% dividende, t. j. 11 Din na delnico, nadalje pripis rezervnemu skladu 850.000 Din ter rezerva za davek 1.000.000 Din. — Po izvršitvi dotacije znašajo lastna sredstva zavoda 126.956.004.55 Din ter pokojninski sklad, kateri se z dotacijo in naraslimi obrestmi povša za 600.000 Din.

Izkušnja o stanju Narodne banke z dne 15. marca 1926. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram izkazu z dne 8. marca 1926). Aktivna: kovinska podloga 446.8 (+ 8.4), posojila: na menice 1172.8, na vrednostne papirje 158.8, skupaj 1331.4 (— 6.9), račun za odkup kronskih bankovcev 1151.9, račun začasne zamenjave 349.2 (+ 0.3), drž. dolg 2966.3, vrednost založenih državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 685.8 (+ 50.0), skupaj 9070.1. Pasiva: glavnica 28.5, rezervni fond 7.6, bankovci v obtoku 5763.2 (— 62.9), račun začasne zamenjave 349.2 (+ 0.3), državne terjatve 194.1 (+ 96.3), obveznosti: po žiru 296.1, po raznih računih 216.0, skupaj 512.2 (+ 17.8), vrednost založenih državnih domen 2138.3, zija 76.7, skupaj 9070.1; obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Protokoliranje tvrdk v Srbiji. Po podatkih belgrajske trgovske zbornice je bilo v letu 1925 ustanovljenih v Srbiji 4.259 trgovskih tvrdk, od tega v vaseh 24 odstotkov, v mestih 59 odstotkov in v Belgradu 17 odstotkov. — Leta 1919 je bilo razmerje sledeče, vasi 6 odstotkov, mesta 53 odstotkov in Belgrad 41 odstotkov. Skupno je bilo v sedmih letih (od 1919 do vključno 1925) ustanovljenih 21.392 tvrdk, od teh vasi 3347, mesta 12.583 in Belgrad 5462.

Indeks cen v januarju. Belgrajski »Pri-vredni Pregled« je izračunal indeks cen v veletrgovini za mesec februar. Celokupni indeks znaša 1556 napram 1596 v januarju in je torej padel za 2.6 odstotkov. Spremembe v posameznih skupinah so sledeče: v skupini poljedelskih proizvodov je padel indeks za 7 odstotkov, od 1490 na 1377, v skupini živine in živinskih produktov je padel za 4 odstotke, od 1615 na 1548, v skupini sadja in produktov, gradbenega materiala in kolonijalnega blaga ni večjih sprememb, v skupini industrijskih proizvodov pa je padel za 3 in pol odstotka, od 1823 na 1758. — Februarjski indeks je torej od januarja 1923, odkar zgoraj imenovani gospodarski tednik redno zasleduje gibanje cen, najnižje zaznamovani indeks.

Poljedelska razstava v Pragi. Kakor vsako leto priredi tudi letos Poljedelsko društvo Češkoslovaške republike v dneih od 12. do 17. maja znano poljedelsko razstavo v Pragi. Cilj razstave je nuditi splošno sliko poljedelsko-industrijskega razvoja v celji republiki, delovati k nadaljnjemu napredku poljedelstva, posredovati direktni stik izdelovalcev s konsumentami in podpirati razmnožitev produkcije. Razstava je razdeljena na številne skupine kakor: rastlinstvo in poljedelstvo sploh, gospodarstvo, živalstvo, poljedelska industrija, poljedelske stroje, zadržarstvo itd. Poleg tega bodo prirejene še razne posebne razstave (sladkorna industrija, industrija in produkcija lana, gospodinjstvo itd.). Posetniki razstave imajo na čsl. železnicah 33 odstotkov popusta.

Borza

Dne 22. marca 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.5243—13.5643 (13.54 bl.), Italija 227.58—228.78 (228.25 bl.), London 276.06—277.26 (276.70), New York 56.88—56.98 (56.84), Praga 168.175—169.175 (168.675), Dunaj 8.0075—8.0475 (8.03 bl.), Curih 10.9329—10.9729 (10.953), Amsterdam 22.765—22.865.

Curih. Belgrad 8.14 (9.14), Berlin 123.65 (123.60), Budimpešta 72.70 (72.80), Italija 20.87 (20.85), London 25.24875 (25.2425), New York 519.25 (519.20), Pariz 18.3875 (18.30), Praga 15.39 (15.38), Dunaj 78.225 (78.25), Bukarešta 2.19 (2.185), Sofija 8.75 (8.75), Atene 7.20 (7.17), Madrid 37.20, Bruselj 21.15 (20.95), Amsterdam 208.075 (208.10), Kopenhagen 136.40 (136.25), Stockholm 139.30 (139.30), Oslo 111.60 (111.50), Varšava 62.50 (62.50).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.455, Kodanj 186.05, London 34.425, Milan 28.42, New York 708.75, Pariz 25.05, Varšava 89.50. Valute: dolarji 707, francoski frank 25.42, lira 28.39, dinar 12.425, češkoslovaška krona 20.9325.

Praga. Devize: Lira 136, Zagreb 59.60, Pariz 119.90, London 163.925, New York 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 72—72, zaklj. 72, vojna odškodnina 289.75—289.75, zaklj. 289.75, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—205, Ljublj. kreditna 190 den., Merkantila 102 den., Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 100—105, Trbovlje 350—358, Verže 110 den., Stavbna 80—90, Sešir 115—120.

Zagreb. 7% invest. posoj. 76—77, agrari 44—44.75, voj. odškodnina 290—292, mare 290—293, april 293—294, Hrv. esk. 113—113, Kred. 114—116, Hipobanka 60—60.50, Jugobanka 107—108, Prastrednina 965.50—967.50, Ljublj. kreditna 190 den., Slavenska 50—51, Srpska 144 den., Narodna banka 8900 den., Eksploatacija 24—25, Seširana

400 bl., Gutmann 260 bl., Slavex 140 den., Slavonija 42—42.50, Trbovlje 350—360, Verže 100 den., Danica 62 zaklj.

Dunaj. Podom-savska-jadr. 774.000, Zivno 775.000, Alpine 244.000, Greinitz 124.000, Kranjska industrijska 300.000, Trbovlje 453.000, Hrv. esk. 129.000, Jugobanka 183.000, Hipobanka 80.000, Avstr. tvornice za dušik 216.000, Mundus 1.019.000, Slavex 192.000, Slavonija 51.000.

Blago.

Ljubljana. Les: Hrastovi neobrobjeni plohi, 90, 110, 130 mm, od 2.50 m napr. in od 20 cm napr. medija ca. 43 cm, fco vag. meja 1100 bl., hrastovi frizi od 25—55 cm in od 5—8 cm, fco v. meja 1250 bl., hrastovi hlodi od 35 cm prem. napr. in od 3 m dolž. napr. fco vag. naklad. post. hratska 400 bl., brestovi neobrobjeni plohi, od 60 do 100 mm, od 2.50 m in 20 cm napr. fco v. meja 1050 den., brestovi hlodi, 30—40 cm prem. in od 4 m napr. fco vag. meja 450 den., drva bukova, napolnuha, fco meja 10 vag. 17.50—17.50, zaklj. 18.50. — Premog: Kal. ca. 7000 antracit, Orle, fco vagon Skofljica: kosovec, za 1 tono 500 bl., kockovec, za 1 tono 450 bl., orehovec, za 1 tono 400 bl., zдроб, za 1 tono 350 bl. Kal. ca. 4800, fco vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono 280 bl., kockovec 35—60 mm, za 1 tono 240 bl., orehovec 20—35 mm, za 1 tono 210 bl., zдроб 10—20 mm, za 1 tono 190 bl. Kal. ca. 3500, fco vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tono 170 bl., kockovec 100 mm, za 1 tono 150 bl., orehovec 50 mm, za 1 tono 140 bl., zдроб, za 1 tono 180 bl., rovni, za 1 tono 120 bl. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 76-77, fco vag. naklad. post. 285 bl., koruza, času prim. suha, fco Pestoja tranz., za april 160 bl., koruza, času primerno suha, par. Sid 1 vag. 117.50—117.50, zaklj. 117.50, koruza mlevna (Mahlmais), par. Beli Manastir 145 bl., koruza, umetno sušena, fco vag. naklad. post. 185 bl., koruza inzulanka, fco vag. Ljubljana 165 bl., koruza činkvanti, par. Beli Manastir 188 bl., ječmen pomlad., 65 kg, par. bačka post. 165 bl., rž 71-72 kg, par. Ljubljana 225 bl., ajda, fco vagon Ljubljana 260 bl., oves rešetani, fco vag. naklad. post. 170 bl., otrobi drobnji, fco vrg. naklad. post. 115 bl., rž domača, fco vag. Beltinci 210 bl., proso rumeno, fco vag. Beltinci 210 bl., fižol beli fco vag. naklad. post. 150 bl., fižulček, fco vag. Novi Sad 500 bl., krompir beli, fco vag. Beltinci 1 vag. 76—76, zaklj. 76 — Gradbeni material: Ia Portlandcement dalmatinski v jutastih vrečah, fco Split 40 bl., v papirnatih vrečah, fco Split 44 blago.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 28. marca ob pol 4 popoldne: »Dekle z biseri«, rimski igrokaz s petjem v petih dejanjih.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, 28. marca: Zaprio.
Sreda, 24. marca: Ob 16 popoldne: Če pride žarede, otroška predstava društva Atena. Izv. Ob 20 zvečer: »Druga mladost«. Red E.
Četrtek, 25. marca: »Pygmalion«. Izven.
Petek, 26. marca: »Anna Christie«. Red D.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek, 28. marca: »Bohème«. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven.
Sreda, 24. marca: »Zongler Naše ljube Gospe«. F. Četrtek, 25. marca: Ob 15 popoldne: »Manon«. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven.
Petek, 26. marca: Zaprio.

Gostovanje gospe Ade Poljakove v operi »Bohème«. Danes v torek gostuje na našem odru odlična in po vsej Evropi priznana in visoko cenjena umetnica — operna pevka Ada Poljakova, bivša članica carske opere v Petrogradu. Gospa gostuje danes v Puccinijevi operi »Bohème« in sicer v vlogi Mimi, katero prištevamo k svojim najuspešnejšim kreacijam. Poljakova je tako v pevskem, kakor tudi igralskem pogledu na višku in brez dvoma je vsem posetnikom naše opere v najboljšem spominu, ko je v sezoni 1922-23 z največjim uspehom gostovala v operi »Madame Butterfly«. Poleg odličnega gosta nastopijo še sledeči člani: Thalerjeva, Banovec, Betetto, Mitrovič, Šubelj in Zupan. Opero dirigira kapelnik Stritof, režira pa režiser Bučar.

PYGMALION.

Komedija v petih dejanjih. Spisal Bernard Shaw. Poslovenil Fr. Albrecht. Režiser M. Pugelj, scenograf I. Vavpotič.

Pygmalion je bil kralj in umetnik. Izklesal je čudovito podobo boginje Afrodite. V umetniku pa je vzplamtel nepremagljiva ljubezen do te podobe. Afrodita se je umetnika usmiliila in kip je oživel v žensko, Pygmalion se je oženil z njo. — Tež antični snovi je Shaw poskušal kratkoma parabolno in jo uredil v izrazito komedijo. Sloviti profesor za fonetiko Henry Higgins spozna ob neki nevihti med grofji Evelinarko Elizo Dowlittle, ki je hči smetarja. Eliza govori izredno neblaglasen in sirov jezik, Higgins se zgrze. Drugi dan pride Eliza k njemu in ga presli, naj jo uči lepega govorjenja. Profesor se končno odloči — sprejme jo v svojo hišo in stavi s polkovnikom Pickeringom, da bo Eliza lahko v pol leta nastopila v visoki družbi kot vojvodinja. Prva preizkušnja v hiši Higginsove matere pokaže velik napredek, a še voo Elizino prvotnost — skušnjo po šestih mesecih prinese profesorju zmago. Toda Eliza je zdaj gospodična, kam z njo? Na večer po zabavi bruhne iz Elize srd proti profesorju, vrže mu copato v obraz, očita mu, da jo je pahnil v nescroč, ker jo je vžigil iz življenja, kamor zdaj ne more nazaj. Nato zbeži. Higgins gre k materi — tam najde Elizo; nerodno in zaletelo dolgo ne zna povedati Elizi, da jo ljubi — končno se zgodi tudi to. — Shawova moderna zgodba ima svojo snovno neverjetnost, hudomušni satirski in socialni dovtipnež jo potrebuje kot parafrazo za življenjske resnice, ki nam jih s suhim, večnoma zgolj možganskim smehom podaja. Prektni filozof o moralni srednjega stanu. Elizin oče smetar Dowlittle, postane radi Higginsovega priporočila bogat rentnik in mora predavati na univerzi o socialni vzgoji; je ves nesrečen, a odkloniti rente le neče in se nazadnje tudi cerkveno oženi. Ko je bil smetar, bi se bil rad tako oženil, a se njegova pridruža ni hotela, zdaj se njemu ne mudi, pa ga ženska prišli, ker to zahtevajo družabni oziri. Shaw je prikrit elnik; dobrodušnost in široko demokratičnost njegovih sceničnih efektov spadata bolj v zunanjo formo kot v vsebino dela. Najmočnejše izrazno sredstvo mu je izredno ostra dialektika, ki neprestano plete duhovite paradokse. Predstava premiere je zelo zadovoljila. Profesorja Higginsa je podal g. Rogoz precej značilno in originalno; čeprav gledalec čuti, da je spozablivi in živahni mladi čenjak ne poimovanju gosp.

Da ustrežemo želji p. n. občinstva, dajemo tudi po preselitvi še vedno

10%

popusta do 31. marca t. l.

»ADRIJA«, drogerija, parfumerija in fotomanufaktura

Ljubljana, Šelenburgova 1.

Rogoza odet s preprobo energijo, moramo z zadovoljstvom ugotoviti, da je ta vloga nad njegovo navadno višino in se mu zelo prilaga; Ga Nablouka je Elizo igrala s finim stopnjevanjem od populicne nedolžnosti do elegantno pokrite dame, v kateri še vedno živi velik del prvotne Elize. Najboljša je bila diskretna igra v tretjem dejanju. Precej domač tip je hotel biti Dowlittle g. Levartja, ki je iskal za realističnimi črtami, pa jih ni ubral. To vlogo naj bi bili dali g. Osoipoviču. Najboljša je bila fino zaokrožena in inteligentna igra g. Medvedove kot Higginsove gospodinje — manj prilike za oblikovanje je imela g. M. Vera kot Higginsova mati. Okoren je bil polkovnik Pickering g. Gregorina, dobra pa obitelj Eysford Hill, ki so jo predstavljali g. Wintrova, g. Juvanova in g. Lipah; zlasti zadnja dva sta ugajala. Skupina vedrilec pred cerkvijo se je gnetla v nerazumljivosti; ta prizor bi bilo treba znova naštevirati, je slab. — Predstavo lahko prištevamo k boljšim uprizoritvam, dasi še nismo pozabili trojice Putjata, Marševa in Muratov pred šestimi leti. Ni ekonomično, da igrarajo dvoje Shavovih del obenem; poleg obrti Gospe Warrenove zdaj še Pygmaliona; Sawa nam prevč vsiljuje, dasi ne moremo tajiti, da je baš Pygmalion zelo zabavno delo.

Fr. K.

Mariborsko gledališče

Torek, 28. marca ob 20. uri: »Beneški trgovci«. Ab. D. (Kuponi.)

Hudočestveniki v Mariboru. V najkrajšem času nas posetijo zopet Hudočestveniki, ki so želi pravkar v Nemčiji, zlasti Monakovem, največje uspehe. Dali bodo Ostrovskega »Siromastvo ni greh«, Tolstega »Živega mrtveca« in še eno od že v Mariboru igranih stvari (Stepančikovo ali Zenitev).

Naše prireditve

Pasijon na odru Prosvetnega društva Vič v Društvenem domu po besedilu g. Pajme in v režiji g. p. E. Klasince dne 21. marca nas je povedel v davne čase našega odrskega Režija in igravci so se potrudili, da nam predložijo to najprejeteljvejšo dramo Boga-človeka v najdoslejnejši obliki, ki jo zmore podedelni oder, tako glede inscenacije v dekoraciji kakor interpretacije vlog od strani igravcev, dilantov. Predstava je pokazala, da razpolaga društvo z močmi, ki se v igralskem oziru lahko polotijo težjih dramatičnih del. Razum manjših hčb v podajanju posameznih značajev od strani sodelujočih smemo šteti za vzporeditev za eno najboljših v letošnji sezoni, uspeh si odesek lahko z zletimi črkami vpiše v kroniko društva. — Vendar bi na splošno želeli več doživljanja, več poglobitve v vloge in medsebojne igre v prizorih. Tako na primer je bil zbor pred Kajtom premrežen. Judje v prepripi med seboj vse živahneje agirajo in gestikulirajo. Kajta sam je v tej sliki prav dober, dasi je potem v prizoru pred Pilatom precej popustil tako v gesti kakor v naimiki. Juda je kazal preveč žalosti in premalo jeze in obupa nad samim seboj. Pilat je bil kot Rimljan preveč robat v prizoru, ko se norčuje iz besneših farizejev. Masa Judov je bila v tem prizoru premrta. Vseh potankosti ni mogoče navesti, naj zahtujejo to v spodbudo sodelujočim s ponovnim priporočilom: več doživljanja v posameznih vlogah, več poglobitve v igro, pa bodo malenkostne hčbe pri repri- zah same od sebe izginile, da bo i Kristus pravilno pointiral svoje teško vlogo. Ker se »Pasijon« letos v obliži Ljubljane ne izvaja na nobenem odru in je to drama, ki zanima vsako verno človeče srce, je upanje, da bodo vsi dobro misleči napolnili dvorano še dne 25. in 28. marca, ko se »Pasijon« ponovno predstavlja.

A. M.

Orel

Orliški krožek v Mostah pri Ljubljani priredil na praznik Mar. Oznanenja »Materinski danc« v dvorani Mladinskega doma na Kodeljevem ob 5 popoldne. Spored: 1. Mamici zlati na materinski dan. 2. Mama. (Govor.) 3. Otroci voščijo. 4. Sirola Jerica. 5. Pesem sedemnajstletne. (Sardenko.) 6. Materina pot. (P. Krizostom.) 7. Vrnitev. 8. Roža skrivnostna. (Sardenko.) 9. »Lurka« pastirica. Petdejanka. Spored je pester in zanimiv. Sodelujejo gojenke, mladenke in članice orliškega krožka. Pridite in ogledite!

Orliška akademija na Bohinjski Bistrici. Na praznik dne 25. marca bo v Prosvetnem domu na Bohinjski Bistrici tukajšnji orliški krožek priredil telovadno akademijo. Na sporedu so pesire telovadne točke, petje deklamacije in govori. Ker je to prva orliška akademija v Bohinju, pričakujemo, da se bodo naši prijatelji polnoštevilno odzvali našemu povabilu in posetili to lepo prosvetno prireditve.

Dopisi

Rimske topline. Celjska Krekova mladina je na Jožefovo dne 19. t. m. gostovala z igro »Sinc« v Rimskih toplicah. Kljub temu, da občinstvu igra ni bila znana, je bil obisk polnoštevilen. Tudi se strinjamo s tem, da igravce niso posetili »predne« krogi, s tem so pokazali visoko doseglosti, da nčjejo imeti z onimi ki izpovedujejo krščanske nazore, ni skupnega. Radovedni smo, kako si oni zamišljajo pogoje, po katerih naj bi človeška družba prišla do blagostanja? Da je bil lep obisk, za- služi hvalo naše delavsko in kmetsko ljudstvo, predvsem delavstvo iz parne žage, isti so, kakor so se sami izjavili, našli v igravcih svoje tovariše. Igra je gledalce naravnost očarala. Prizor v zadnjem dejanju je občinstvo toliko presenetil, da je izostal vsak smeh, ki tudi prej ni bil na mestu. Kritika k tej predstavi sploh ni mogla, ker so igralci popolnoma pravilno rešili svoje vloge, predvsem Ciril, Helena in Marica. Razume se, da je vsakemu žal, kateri je imel priliko posetiti igro, pa je ni posetil, kajti takšne predstave se ni bilo v Rimskih toplicah, kot ta, katero nam je nudila celjska Krekova mladina. Občinstvo se omejenim za poset najlepše zahvaljuje, kajti posnelo je iz predstave za življenje mnogo poučnega.

Cerkveni vestnik

Zborovanje vseh voditeljev Marijinih druŕ v ljubljanski škofiji. Na shodu dekanjskih voditeljev (11. svečana 1926) je bilo sklenjeno, da se to zborovanje vrši v Ljubljani 7. IV. 1926, v sredo po veliki noči in se je v to določi sledeči spored: Dopoldne ob 9 do 12 v dvorani škofijskega dvorca: 1. Vaŕnost Marijinih druŕ za naš čas. Dr. Ciril Potočnik. 2. Prenovitev naših Marijinih druŕ. P. Viktor Kopatin. 3. Marijina druŕa za moŕe in mladeniŕe. Dr. Gregor Roŕman. 4. Voditelj in druŕbena knjiŕnica. Dr. Al. Merhar. 5. Zejje in navsveti. Popoldne ob 3 v Stolnici: Shod; nagovor in blagoslov z Najsvetejšim. Dostavek. Ob pol 1 bo v bogoslovnem semenišču skupen obed, za katerega naj se vsak izmed udeleŕencev vsaj do prvega aprila posebej javi na naslov: Osrednji svet Marijinih druŕ v Ljubljani, Pred ŕkofijo 6 v Ljubljani, dne 3. marca 1926. — Osrednji svet Marijinih druŕ.

Kongregacija za gospode pri sv. Joŕefu nima shoda v sredo dne 24. t. m.

Naše dijaŕstvo

ŕirŕa sejr A. Z. se vrŕi danes v torek ob 3 zvečer. Vaŕno za zastopnike druŕtev in klubov!

Naznanila

Pevsko druŕstvo »Slavec« ima svoj redni obŕni zbor v soboto dne 27. marca t. l. ob 20. uri zvečer v lastnih druŕstvenih prostorih v Narodnem domu. Poleg obŕajnega dnevnega reda se bo razpravljalo tudi o spremembi druŕstvenih pravil. Obŕni zbor Bolniŕke blaŕagne samostojnih obrtnikov se vrŕi danes v torek dne 23. t. m. ob 19. uri zvečer v gostilni Mrak, Rimska cesta.

Sport

Motoklub »Slovenijec« v Ljubljani ima svoj prvi letoŕnji pomladanski izlet v ŕetrtek dne 23. marca ob 1 popoldne. Proga: Ljubljana—Rakek. Člani in po njih vpeljeni gostje te. avtomobilisti se prosijo, da se tega izleta polnoŕtevilno udeleŕe. Start točno ob 1 popoldne izpred kavarnice »Evropa«. — Motoklub »Slovenijec«.

Program motokluba »Slovenijec« v Ljubljani za leto 1926. 1. 25. 3. Nastopna pomladanska voŕnja. Izlet na ca. 200 km proge Ljubljana—Rakek. 2. Dirka za prvenstvo kluba na 1 km. Mikloŕiŕeva cesta. (Datum se določi pozneje.) 3. 23. 24. 5. Izlet in kvaliteta voŕnja ca 800 km. 4. 8. 8. Medklubska hitrostna dirka Jeperca—Kranj. 5. 8. 9. Dirka na ljubljanski Grad.

OD CENTIMETRA DO CENTIMETRA.

Hoff je v Ameriki predmet neprestane pozornosti; vsak teden primakne ŕudeŕim se Amerikancem par centimetrov ob palici. Pri-

poveduje jim kratko zgodbo svojega ŕivljenja. »Kmalu sem zaŕel pisati in risati za ŕasopise, in kmalu so se mi razvile razliŕne zmoŕnosti za lahko atletiko, pa tudi za boksanje, roko-borbo in smuŕanje. Deset let sem boksar in se boril. Za vse se imam zahvaliti svojemu oŕetu, bil je izborni telovadeec. Ob mojem rojstvu je zdravnik majal z glavo in je rekel, da ne bom ŕloveŕstva dolgo muŕil s svojo navzoŕnostjo. Bil sem slab in rojen za smrt. Moj oŕe je pa drugaŕe mislil in se je zelo briga zame. Zdravnik je rekel, da ne smem ne letati in ne skakati, moj oŕe se mu je smejal in je prav imel. 9. maja bom 29 let star, ŕeravno sem postal sportnik.

S 13 leti sem se zaŕel peŕati z lahko atletiko, a v zaŕetku nikakor ni ŕlo. Ne s skakanjem ne s tekom in ne s cross-country. Moj vaditelj mi je slednjiŕ rekel: »Niŕ ne znaŕ. Morebiti boŕ s palico kaj naredil. Vzeti to palico in skoŕi.« Skoŕil sem, in ŕlo je. Hitro sem napredoval in sem bil s 325 cm kmalu najboljŕi v deŕeli. Preden je ŕlo poletje v veŕnost, sem bil ŕe pri 386 cm, in vsi so me gledali. To je bilo pred petimi leti. Nato sem ŕel na Dansko in sem skoŕil 411 cm ter s tem zboljŕal svetovni rekord Amerikanca Fossea za 2 cm. Leta 1923. sem skoŕil 421 cm, lani pa 425.2 cm. To je moj svetovni rekord. Upam, da bom priŕel ŕe v Ameriki na 14. ŕevljev = 426.72 centimetrov. Medtem je zboljŕal Hoff tudi svetovni rekord v Lalli na 413 cm. Izborjen je v teku na srednje razdalje in je njegov ŕas prav blizu svetovnih rekordov, izborjen je v skoku na daljavo in je priŕel ŕe nad 750 cm. Viŕimo, kaj premore vztrajnost in ŕelezna volja.

HOFFOVA ZMAGA.

Razen Locarna Amerikancem naša evropska politika prav gotovo niŕe imponirna. Stokrat veŕ kakor vsi naši politiki dvigajo ugled Evrope dobri sportniki posebno ŕe, ŕe Amerikance natepejo. Lani sta se odlikovala Nurni in Ritola, tudi Arne Borg, letos se pa Hoff in se bo morda tudi Rade-macher. Kakor smo govorili ŕe v »Sportnem ted-nu«, je zmagal Hoff na meeningu v Madison Squa-re Gardenu 16. t. m. Osborne je imel smolo, se je ŕe pri tretji toŕki na nogi poŕkoŕoval, in sta se borila Hoff in Norton sama naprej Sedem je bilo vrst boja, v dveh je zmagal Norton, v ŕtirih Hoff; v sedmi bi bil zmagal Norton, pa je dve lesi! podrl in so prisodili zmago Hoffu, odtegnivŕŕi Nortonu kar 940 toŕk. Zlasti izborni se je odreza-

* Odslej ne bomo pisali veŕ ŕtek ŕez stajer, temveŕ ŕtek ŕez leŕec. Lesa se nam zdi bolj pri-pravno ime kot staja.

Hoff v »svoje« vaji in je skoŕil s palico 4.189 m vi-soko, nov svetovni rekord v zaprtem prostoru. Najveŕji Nortonov uspeh je bil sunek krogle, 18.93 m. Rezultati: 60 yrdov: 1. Hoff v 6.8; 2. Osborne; 8. Norton. Krogla: 1. Norton 13.95 m; 2. Osborne 11.14; 3. Hoff 10.08. Skok v viŕino: 1. Norton 1.87 m; 2. Osborne 1.835; 3. Hoff 1.755. Osborne si zvi-je gleŕen in odstopi. 60 yrdov lese: 1. Hoff; 2. Norton (glej zgoraj). Skok ob palici: 1. Hoff 4.139 m; 2. Norton. Skok v daljavo: 1. Hoff 7.19 m; 2. Norton. 440 yrdov: 1. Hoff 56.8; 2. Norton. Toŕke: 1. Hoff 5835; 2. Norton 4708. Tudi ŕe bi Nor-tonu ne bili odpisali 940 toŕk, bi bil Hoff prvi.

Turistika

Vremensko poroŕilo iz Doma na Krvavu (1700 m), 21. marca ob 7 jutraj: —6° C. Megla. Lahno mede. Sneg: na stari podlagi do 20 cm pri-ŕiŕa. Smuka idealna. Smuŕarji, ne zanemarjajte te naŕe najlepŕe zimске postojanke.

Boh. Bistrica, 22. marca ob 7 jutraj: +4° C, za zimski sport nemogoŕe.

Kranjska gora, 22. marca ob 7 jutraj: —1° C, barometer pada, drobno mede, sanince ugoden.

Velika planina (1555 m) 22. marca ob 6 ju-traj: Oblačno, —1° C. Na dobro, 50 cm staro pod-lago, 10 cm novega snega-piŕiŕa. Smuka idealna.

VELIKA PLANINA IN ZIMSKI SPORT.

Po dolinah je ŕe zdavnaj skopel sneg. Bliŕ-nji in niŕji hribi so ŕe vsi odeli s pomladansko floro. Pa kaj, ko je poveŕini ŕe tudi ta jenzala. Tam daleŕ nad Sv. Primoŕem nad Kamnikom je pa pokrita ŕe vsa Velika planina v bel zimski ko-ŕuh. V ostalih zimskosporinih krajih Slovenije je zimski sport domala ŕe ponehal. Pogledimo pa Ve-liko planino. ŕe od ŕetrta popoldne vlada na Ve-liki planini pestro zimskosporin ŕivljenje, ki se je posebno na nedeljo razvilo v najidealnejŕo smu-ko. Cel dan je bil nekoliko oblaŕen, toda hladen tako da je nastal najfineŕŕi priŕiŕ. Tiha dolinca je sprejela vso ŕtevilno smuŕarsko druŕino v svoje

okrilje. Smuk je bil idealni! Bliskovito je ŕlo po poboŕju in smukal je imenitno vsak, tudi zaŕtnik. Neutrudljivi so se zŕeli smuŕarji. Le h kosilu so se podali ter se nekoliko odpoŕili v topli izbi Ko-ŕe na Veliki plani. Oskrbnik Andrej je skuhal ta-ke ŕgance, da so smuŕarji za trenotek celo poza-bili na — idealen smuk. In nato je ŕlo zopet cel popoldan, da je po snegu kar kadilo. Zato smu-ŕarji na noge! Hic Rhodus, hic saluta! — Pot do Male planine je brez snega. Iz Kamnika do Vel-ke planine rabiŕ komaj tri in pol ure peŕ-hoda.

Izpred sodiŕŕa

Tatrine pri sgradi »Narodnega doma« v Starem trgu pri Loŕu. Mizarski mojŕter, pomoŕnik in dva vajenca, vsi iz Loŕa, so se vsedli na ob-toŕno klop ljubljanskega deŕelnega sodiŕa. Ob-toŕnica jih dolŕi, da so tekom meseca decembra lani kradli fantje pri gradbi »Narodnega doma« v Starem trgu, kjer so bili zaposleni, deske, ŕipe, okna in ŕeblje in so napravili s tem gradbenemu vodstvu precejŕno ŕkodo. Ukradeno blago so no-sili zopet k svojemu mojŕtru, kar brŕkone ni bilo zastoj, vendar pa se ŕe ni dalo ugotoviti, koliko je imel kdo dobiŕka od teh tatvin. Tudi ni natan-ŕno ugotovljeno, koliko ima stavljeni konsorcij ŕkodo. Fantje so tatvino priznali, niso pa veŕ ve-deli, koliko so odnesli in so se zagovarjali, da jih je napeljal k tem tatvinam mojŕter sam. To so po-vedali tudi pri glavni obravnavi v Ljubljani, na kar je bil obsojen mojŕter France na ŕtiri tedne teŕŕe jeŕe, soobtoŕeni fantje pa so bili oproŕedeni, ker se je senat uveril, da so bili mladeniŕi zape-ljani in brŕkone tudi niso imeli od teh tatvin no-bene prave koristi.

Pozvedovanja

Pozabljeno. Dne 16. t. m. se je pozabil zavil-tek (ŕevlji) na gorenskem vlakcu, ki prihaja 1/8 jutraj. Kdor je naŕel, se naproŕa, da prinese vra-tarju Polakove tovarne v Ljubljani.

Vremensko poroŕilo

Meteoroloŕski zavod v Ljubljani. 22. marca 1926.

Viŕina barometra 308.8 m

Opazovanja	Baro-meter	Tempe-ratura v C	Rel. vlaŕ-ga v %	Veter in brzina v m	Oblaŕ-nost 0-10	Vrsta padavin		V Ljub-ljani je
						ob opazovanju	v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	761.2	1.8	84	S 1	10	ŕkrop	sneg 1.1
	8	761.4	2.0	85	SSE 1	10	sneg	
	14	761.5	3.5	80	SSW 0.5	10	"	
	21	762.5	2.5	89	NW 0.5	10	"	
Zagreb		761.3	2.0	92	NE 7	10		deŕ 1.0
Belgrad		76.1	5.0	90	E 1.5	10		0
Sarajevo	8	759.2	3.0	94	mirno	10	prŕiŕa	deŕ 0.1
Skopje		760.1	6.0	79	N 1.5	3		deŕ 1.0
Dubrovnik		757.0	12.0	73	mirno	10	deŕ	deŕ 0.2
Praga	7	765.3	2.0	—	NE 1.5	10	sneg	sneg 0.4

Barometer je reduciran na morsko gladino.

Barvne trakove, ogljeni-, povoŕŕeni-, kopirni papir, hektografiŕni zavitki in druge potrebŕŕine pri **Lud. Baraga**, Selenburgova ulica 6/1 Telefon stev. 650

Absolvent

poljedelske ŕole — ISŒE primarne ŕuŕbe. Cenjene ponudbe pod: »Ekonom« na podruŕnico »Sloven-ca« v MARIBORU.

VAJENEC za fotografsko obrt se iŕe. Pred-nost ima sin kmeŕkih starŕev. Dobi hrano pri mojŕtru. Ponudbe upravi »Slovenca« pod ŕt. 1987.

ZA OBRTNIKA

ali vinskega trgovca od-dam v najem na perife-riji mesta (izven mestne uŕitn. linije) veliko po-krito verando z uporabo dvoriŕa. Na razpoloŕo tudi vinska klet s 3 sodi za 100 hl vina in stanovan-je. — Janko Predoviŕ, Ambroŕev trg 7, Ljublj.

Sluŕabnik

lepega obnaŕanja, ki zna servirati, in hiŕNO, prid-no in poŕteno, se iŕe za Carigrad. Voŕnja tja in nazaj se plaŕa. Zelo do-bra plaŕa, hrana, stanovan-je. Prednost ima zak-par brez otrok. — Samo prvovrstne moŕi naj se javijo do 26. t. m. med 10. in 11. uro pri Belgij-skem konzulatu (Urad Ljubljanskega veleŕejma).

Sluŕkinja

zmoŕna vseh hiŕnih del, dobi takoj ŕuŕbo. Naslov v upravi pod ŕtev. 1957.

Deklica stara 14let, vajena z deŕele, vtrajna z nekoliko trŕo-vine, iŕe mesto uŕenke v trgovini z meŕ. blagom na deŕeli, kjer bi imela vso oskrbo. Naslov pove-uprava lista pod ŕt. 1990.

Veŕ prvo-mizarjev

za fino furnirano pohiŕstvo sprejme A. AMAN, tovarna pohiŕstva, Trŕiŕ.

Deklica stara 17 let poŕten, starŕev, bi se rada izuŕila v trgovini. — Reflektira se (ŕe nogoŕe) na mesto v meŕani trgovini (s stro-gim nadzorŕvom). — Po-nudbe na: Franc Turŕŕek v Polzeli. 1963

POZOR! POZOR!

ŕilvilje katere izvrŕi kroŕne teŕŕe v Kroŕni ŕoli na Starem trgu 19, dobiŕo vedno ob zakljuŕku najboljŕa pripo-roŕila za obisk k stran-kam za ŕivanje po hiŕah. Teŕaj dne 6. aprila 1926.

Meblovana soba v sredini mesta se takoj odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod ŕt. 1955.

Dve stareŕŕi ŕenski iŕŕeta priproŕto prazno SOBICO Event. gresta posamezno kot sostanovalki. — Po-nudbe pod: »Poŕtena 5« na upravo »Slovenca«.

FANI MAVSAR GAVRILO NIKOLIŕ trgovci in veleposesniki

poroŕena

— NOVI SAD —

STARO ŕELEZO

in stare kovine vseh vrst kupuje FR. STUPICA, trgovina z ŕelezom in poljedel. stroji v Ljub-ljani, Gosposveŕska c. 1.

ŕtedilnik

dobro ohr., napredaj po-nizki cen. Naslov pove-uprava pod ŕtev. 1956.

KUPIM veŕjo mnoŕino rezanega

lesa

v bukovini, orehu, ŕreŕnji, jesenu in belem javorju, ter hrastove plohe. Na-dalje kupim jeŕve letvi-ce in jeŕve plohe, deske in trame, posebno v di-menzijsih do 16/19. Po-nudbe z navedbo cene, dimenzij ter razpoloŕ-ljive koliŕine na trŕdiko: A. KAJFEŕ, Koŕevje

LOKAL

z izloŕbo iŕŕcem. Naslov: Mirko ŕtefanoviŕ, Zarni-kova ulica 9/II. 1917

Kuhinjsko emailirano

posodo

vseh vrŕt in dr potreb-ŕŕine, dobiŕe najceneje pri trŕdki: A. VICEL, Maribor, Glavni trŕ ŕt. 5. Prisljni Seehoferjev

rastlinski BALZAM

je prastaro domaŕe sred-stvo za ŕelodec, prebavo in zaprlje. — Zastopŕstvo za SHS Lekarna KRAJ-COVIC, Vukovar. 1024

PEKARNA

se vzame v najem v me-stu ali na deŕeli. Ponud-be na upravo pod ŕifro: »Pekarna« ŕtev. 1921.

Opremljena SOBA

s posebnim vhodom se takoj odda. Naslov v upravi lista pod ŕt. 1915.

Enonadŕopna HIŕA

z vrtoŕ, v Krŕkem, pri-pravna za trŕ. lokal, se proda. Dopise na: Lena Auman, Krŕsko. 1931

Konkurzna masa

»JUHAN« d. z. o. z. v Ljubljani — prodaj: razne steklenice, balone, stroje, nekaj gotovogoe blaga »Juhana«, pravico do registrir. marke, pi-sarniŕki inventar, tehniŕe itd. — Oŕleda se lahko v Zgornji ŕiŕki pri »Ka-meniti mizi« proti preiŕniemu obvestilu upravi-telja mase Ivana Justina, Ljubljana, Rimska cesta ŕt. 23, na katerega se naj naslove pismene po-nudbe do 7. aprila t. l.

Priporoŕa se ŕeleznina

A. SUŒNIK

Ljubljana, Zaloŕska cesta.

Poravnajte naroŕnino!

POPRAVILA!

Prosim cenj. odjemalce, da nam ista ŕimprej vpo-ŕŕejo radi pravofasne iz-gotovitve. MODNI salon STUCHLY-MAŕKE, Ljubljana, ŕidovska ulica 3.

Nova kriŕarska vojska otrok.

Francos. ŕal Henry Bordeaux.

Pre. K. H.

Zdaj se pripogne in se roga. Roga se sarkastiŕno: »Gospod ŕupnik, ŕudeŕi se veŕ ne gode.« Slikar je tako zaverovan v svoje delo, da sliŕi ŕele ŕeŕ hip. Anŕka in Lipe sta sliŕala takoj. »Kaj veste o tem gospod Mussilon, prosim lepo?« »Nikoli ŕe nisem nobenega videl. In vi prav-tako ne.«

Na ta razlog se gospod ŕupnik zadovolji s krat-kim odgovorom:

»Ste li ŕe kdaj videli Ameriko, gospod Mussil-on?«

»Ne.«

»In vendar je.«

In gospod ŕupnik nadaljuje hrupno v zavesti zmage.

»Oprostite, to ni tako,« hoŕe ugovarjati uŕitelj. Toda gospod ŕupnik hoŕe izrabiti svojo premoŕ in odpodl otroka. Ne bi bilo prav, da bi posluŕala to versko prakso, ŕeprav bojevan z nedolŕnim oroŕjem.

»Malŕka, pojdiŕa kar najhitreje domov. Gozd je ŕe daleŕ in noŕ se ŕe dela. Tudi jaz ne vidim veŕ si-li-kati. Ta »lenoba« mi je dala dosti opraviti. Zdaj pa moram iti spovedovat.«

In uljudno se je poklonil gospodu uŕitelju:

»Naj li priŕnem pri vas, gospod Mussilon?«

Uŕitelj, ki se je bil pripognil, da bi opazoval ne-dokonŕane freske, je skoŕil pokonci, ko da ga je kdo s kolom udaril:

»Z menoj bi se moral zgoditi ŕudeŕ, gospod ŕupnik. ŕudeŕev pa dandanes ni veŕ.«

»ŕudeŕ se bo zgodil. ŕe veŕji se gode.«

Lipe in Anŕka sta odŕla po cesti, drŕeŕ se za roke. Cesta dela tam velik ovinek, preden dospe do

njihove hiŕe, ki je vzdana skoraj v skalo. In ŕe ne drŕi prav do nje, ampak je treba pot ubrati po stezi, ki se odcepi od nje. Njih hiŕica je ob robu gozda, stojeŕega na poboju gore kot koŕuhovina na ovrat-niku — slaba koŕuhovina, ŕe vsa razjedena od moljev, koŕuhovina smrek in ŕirokih pokonŕnih mecesnov, slabo rastoŕih na kamenitih tleh. Kmalu zasliŕita ŕum slapa svetega Benedikta, ki je blizu. Tako sta ga na-vajena, da bi ju uŕŕa bolela, ŕe ga ne bi sliŕala.

Noŕ ju je viela, ko sta priŕla iz Avrieuxa. Pozimi napade noŕ ljudi nenadoma kot revŕŕina. Mahoma jih obkroŕi od vseh strani, ne da bi jih prej opozorila. Zbog noŕi sta se bala iti na stezo, ki se vije mimo travnikov. Da bi si dajal poguma in sestrici prepodil strah, je Lipe zaŕel peti. Anŕka mu je pomagala po svoji najboljŕi moŕi; toda ona ni znala dobro napeva. Stara popevka je bila to, prinesena bogsigavedi od-kod. Vojaki so jo bili prinesli svoj ŕas, vojaki kralja Franca I. ali pa plemiŕi Lesdiquierovi. Pomagala jim je na pohodu in pozneje pri setvi in oranju in ŕe zdaj pomaga otrokoma, da laŕe hodita.

Pastirica pase na travniku svoje bele ovŕice. Iz gozda se prikaŕe volk in ji ukrade najlepŕo ovco. Go-spodje volkovi znajo izbirati. Pastirica pade na ko-lena: — Sveta Devica, vrni mi ovŕko! Sveta Devica, vrni mi jo ŕivo! — Mimo pride kraljev sin. Ob strani mu viŕi dolg meŕ. Trikrat prehodi gozd in tretjiŕ prinese belo ovco. — Hvala, hvala kliŕe pastirica. Kadar ostrizem svojo ŕredo, ti prinesem volno. — Saj nisem trgovec z blagom in ni mi mar tvoje volne. Kraljeviŕ sem, pastirica, in ti boŕ kraljica...

Takŕna je ta preprosta pesem in vsem je vŕeŕ. V temi, ki se zgoŕuje, se zdi, da ima gozd noge in se jima bliŕa, odkar sta na stezi. Ko je bila pesem dopeta, ni bila Anŕka veŕ tako mirna. Skuŕala je ponavljati en odstavek, toda napev ji je uhajal med zobmi, kakor teŕe voda med prŕti. In nenadoma je vpraŕala Lipeta:

»Kaj res ni veŕ ŕudeŕev, Lipe?«

Lipe se je preŕaŕil, zakaj tudi on je premiŕiljal isto. Vendar pa se je delal pogumnega:

»Seveda so, saj je gospod ŕupnik rekel.«

Gospod ŕu nik je to rekel in tudi popevka to pravi. Uŕitelj lahko obratno trdi, uŕitelj, od katerega imajo vso svojo uŕenost, od katerega so se nauŕili brati, pisati, raŕunati nekoliko, zgodovine in zemlje-pisja, in spoznali zemljo in ljudi in ŕe vse to, ŕesar se niso nauŕili in ŕesar si niso zapomnili in si ne bodo nikoli zapomnili. Vpraŕanje je izredno resno. Ali ni nocoj sveti veŕer? Kaj pa, ŕe Jeŕuŕek nocoj ne pride prav do gozda, ki je tako osamljen? Cesta je samotna, steza slaba in niŕ se ne vidi. Na vso sreŕo se tam, prav na koncu steze, bleŕi luŕka. Hiŕa je.

Detee Jezus, ali prideŕ tja? Prideŕ tja, kamor je pred teboj ŕe vstopil dvom?

III.

ŕudeŕ v boŕiŕni noŕi.

Anŕka in Lipe sta otroka drvarja Andreja Du-ŕŕena, saj veste, tist

Edino največje in najmodernejšo podjetje
specielno te vrste v Sloveniji

Veleprazarna kave

Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg šte. 21

Telefon interurban 476
Brzojavi: Meznarič Maribor
Trgovci zahtevajte ponudbo

Zdravje je pol bogastva!

Za uspešno duševno in telesno delo, ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo.

Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdim usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresiljaje.

Nosite tudi Vi

Palma-kačuk podplate in pete.

Vi se potem ne boste hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku.

Palma-kačuk pete so trikrat tako trpežne in še ceneje kot usnje.

VESELJE

vsakega knjigovodje so
lepo in pregledno črtane po-
slovne knjige v trpežni
vezavi, ki jih izdeluje ::

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

V LJUBLJANI, KOPITARJEVA ULICA ŠTEV. 6/II.

Razpis.

Stavbeni odsek na Laverci razpisuje
dovršitev v surovem dograjene

zgradbe osnovne šole in gasilskega doma na Laverci.

Interesentom so na razpolago vsi to-
zadavni podatki pri načelniku odseka vel.
pos. gosp. Ivanu Ogrinu na Laverci.

Ponudbe je vložiti v zapečateni kuverti
z napisom »Osnovna šola in gasilni dom
na Laverci« do 12. ure dne 25. marca t. l.
pri imenovanem odseku. Stavbeni odsek
si pridržuje pravico delo oddati po lastnem
predvidku.

Laverca, dne 17. marca 1926.

Odbor za zgradbo šole na Laverci
pri Ljubljani.

**Mednarodni velesejem
v Budimpešti**
od 17. do 26. aprila
prirejen od Budimpeštanske tr-
govske in obrtniške komore
Skladišče prosto carine

Polajšave pri prevozu, poštinskih voz. listkih
in vizumov. — Centralni biro: Budapest V.,
Szemere 6. General. zastopnik: Dr. Szilágyi
Geza, Beograd, Strahinica Bana 43/a.

**Kupujte srečke
za Orlovski stadion!**

Najvišji zaslužek

nudi zastopnikom, agen-
tom itd. prvovrstna trd-
ka. Ponudbe, podprte s
spričevalom o neoporeč-
nosti, naj se pošljejo na
upravo lista pod šifro:
»Obne Kapital und Vor-
kenntnisse 512« na »PU-
BLICITAS« d. d., Zagreb,
Gunduličeva 11. 1918

**Posredoval. za služkinje
Pavla Mrak**

(prej v posredovalnici g.
Novotny), Ljubljana, Ko-
pitarjeva ulica 4, poleg
znajskega mostu, se naj-
topleje priporoča.

DRVA - ČEBIN
Wotova ulica 1/II. — Telefon 54

ODPADKE od žage,
hrastove letvice za vino-
grade in za ograjo ter
vsakovrsten hrastov re-
zan les, nudi parna žaga
»ZORA« d. z o. z. v
Črnomlju. Ista tudi ku-
puje hrastov okrogel les,
cele parcele ali gozdove.

V restavraciji
»Pod SKALCO«
Mestni trg šte. 11

se točijo pristna ter
pitna VINA. Preko
ulice 1 Din ceneje.
Vsako sredo, soboto in
nedeljo od 20. do 24. ure
SALONSKI KONCERT.
Ob nedeljah od 9. do 13.
ure ZAJUTERKOVALNI
KONCERT. 1939

Hočvarjeva aromatična
železn. tinktura

izborno preizkušena zo-
per slabokrvnost, slabo
prebavo in oslabele
vsake vrste. Vir moči za
odrasle in otroke. Ne
kvari zob! Pol literska
steklenica 20 Din. Pora-
biti je 3 stekl. po vrsti.
V Ljubljano dostavljam
francoski izdeluje in raz-
pošilja samo: Lekarinar
HOČVAR, Vrhnika.

Brez posebnega obvestila.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni, dobri
soprog, oče, stari oče, brat, svak in stric, gospod

MOHOR PIRNAT

dvorni svetnik v pok.

v nedeljo, dne 21. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previden s
tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 23. t. m. ob
4 popoldne iz hiše žalosti, Stari trg šte. 11 A, na pokopališče
k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi pri Sv. Jakobu
v sredo, dne 24. t. m. ob 9 popoldne.

V Ljubljani, dne 22. marca 1925.

RODBINA PIRNAT.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Za izkazano nam sočutje povodom nenadomestljive iz-
gube našega nepozabnega soproga oziroma očeta, starega
očeta, brata, strica, tasta in svaka, gospoda

Alojzija Zajca

za poklonjeno prelepo cvetje in za mnogobrojno čaščeče
spremstvo pri pogrebu se tem potom vsem prav iskreno
zahvaljujemo.

ZALUJOČI OSTALI.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
sporoča tužno vest, da je v nedeljo dne 21. marca
preminul njega upravni svetnik gospod

ing. MOHOR PIRNAT

dvorni svetnik in predstojnik Osrednjega urada
montanističnih uradov v p.

Pogreb pokojnika se vrši iz hiše žalosti Stari trg
št. 11 a v torek dne 23. marca 1926 ob 4. uri po-
popoldne.

Blagopokojnika, ki si je pridobil za zavod mnogo
nevenljivih zaslug, ohranimo v trajnem in častnem
spominu.

Poravnajte naročnino!

Prinesite do 25/III. naš oglas:
„Veliko denaria izgubite“

KARL POLLAK D. D. LJUBLJANA

Dunajska cesta 23.

(na dvorišču)

(na dvorišču)

Ne vprašajte: zakaj?! Pridite in prinesite s seboj oglas,
ampak ne kupite še!! sicer se boste kesali. Oglas nam
tudi lahko pošljete po pošti in zapišite na kuverto jasno
„Velika noč“. Obenem zabeležite Vaš točni naslov!

V globoki žalosti naznanjamo vsem, da je naš najboljši oče in
soprog, oziroma brat, svak in stric, gospod

GABRIEL THALER

posestnik in trgovec

po kratki težki bolezni dne 21. t. m. ob 10 zvečer bogovdano
zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb blažega pokojnika bo dne 23. t. m. ob 4 popoldne iz
hiše žalosti.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Frančiška.

Železniki, dne 21. marca 1926.

ANTONIJA THALER roj. KOSMELJ, soproga.
MARJAN, MARICA, JELČEK, RAFKO in TONČKA, otroci.
FRANC in RAFAEL THALER, brata. — IVANKA GUZELJ
roj. THALER, sestra.

»CESTNI OKRAJNI ODBOR« ŠKOFJA LOKA
naznanja prežalostno vest, da je njegov načelnik, gospod

Gabriel Thaler

včeraj, 21. t. m. ob 22. uri preminul in nas zapustil.

Pogreb se vrši jutri dne 23. t. m. ob pol 16 v Železnikih.

Dragi nepozabni, počivaj v miru!

Škofja Loka, dne 22. marca 1926.

Selška podružnica SPD naznanja žalostno
vest, da je njen večletni član in odbornik, gospod

Gabrijel Thaler

preminul v nedeljo 21. t. m.

Ohranimo ga v častnem spominu.

Selca, 22. marca 1926.

Hranilnica in posojilnica v Železnikih naznanja
tožno vest, da je preminul njen velezaslužni in de-
lavni odbornik, gospod

Gabrijel Thaler

Pogreb blagopokojnika se vrši v torek, dne
23. t. m. v Železnikih.

Ohranimo zvestemu in požrtvovalnemu sodelavcu
hvaležni spomin!

Železniki, 21. marca 1926.

Prostovoljno gasilno društvo v Železnikih javlja
žalostno vest, da je njegov ustanovni član in dolgoletni blagajnik tovariš

Gabrijel Thaler

posestnik, gostilničar itd.

dne 22. marca 1926 preminul. — Našega vsestransko priljubljenega tova-
riša spremimo v torek dne 23. t. m. ob 4 popoldne k večnemu počitku.

Bodi Ti ohranjen tovariški spomin!

Načelstvo.